

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Nr. 33
Rugp.-August 13, 1953
Cleveland, Ohio

Klaipėdiečių saskrydis Vokietijoje

(Mūsų Vokietijos bendradarbio)

Mannheim, Vokietijoje, rugpjūčio mėn. 2 d. įvyko klaipėdiečių, teisingiau pasakius Klaipėdos krašto vokiečių, suvažiavimas. Į suvažiavimo iškilmingą atidarymą susirinko apie 2000 asmenų. Didžioji susirinkusiųjų dalis buvo ne klaipėdiečiai, bet Mannheim miesto gyventojai, tam saskrydžiui parodę dėmesio.

Saskrydžio atidarymo kalbą pasakė Erwin Wiestock, Vokiečių Tremtinių Sąjungos Mannheim apskritys pirmininkas. Jo kalba buvo trumpa ir blanki. Išklė ryšio palaikymą tarp vakarinių ir rytinių Vokietijos dalių. Kiek energingiau kalbėjo Richard Meyer, Klaipėdiečių Sąjungos (vokiečių) pirmininkas. Iš jo kalbos paaiškėjo, kad į tą saskrydį kvieistas pabėgėlių ministras Lukashek ir Dr. Schreiber negalėjo atvykti. Taip pat nedalyvavo ir daug kitų, to vokieškojo sąjūdžio veikėjų. Nors lietuviams gerai pažįstamas Dr. Schreiber suvažiavime ir nedalyvavo, bet jis už akių posėdžiaujančių veikėjų buvo išrinktas minėtų klaipėdiečių garbės pirmininku. Iš tos pačios kalbos paaiškėjo, kad Mannheimas oficialiai perėmė Klaipėdos krašto vokiečių globą. Žinoma, ji daugiau dvasinė, negu materialinė. Mannheimas, esa, visais laikais rodes didelio dėmesio Klaipėdos miestui.

Į saskrydžio dalyvius žodį tarė ir Mannheim miesto burmistras Dr. Heimerich. Jis išskaičiavo tas aukas, kurias Mannheimas, anais gerais laikais yra davęs įvairioms Klaipėdos miesto vokiečių organizacijoms ir įstaigoms. Įspūdžiui sustiprinti burmistras papasakojo, kad jis du kartus esąs buvęs Klaipėdoje ir vieną kartą jį draugai nutem-

• Buv. prezidentui Herbert Hoover suėjo 79 metai amžiaus. Jis yra pakviestas į valdžios perorganizavimo komisiją.

Belaisviai grįžta

Daugelis amerikiečių, ypač kurių vaikai ar artimieji buvo Korėjos fronte, karo veiksmams nutylus, lengviau atsiduso. Nors tas karas ne šiaip ne taip užsibaigė, bet jis daugeliui šeimų atnešė daug skaudesnes nuotakas. Drauge su tomis pragiedrėjimo nuotakomis, kaip išsitarė šveicarų spaudos komentatorius, amerikiečiai gaus dar vieną pamoką apie komunistinę tikrovę. Ir tos komunistinės tikrovės liudininkai bus jų pačių vaikai, patyrę maršimo badą, kankinimus, tardant, nežmoniškas laikymo sąlygas. Tai bus gyvi liudininkai, jau ne svetimieji, ir todėl tikimasi, kad jie taikliau pataikys į abejojo amerikiečio širdį.

Belaisviai grįžta. Bet jų grįžta ne tiek, kiek tikėjosi karinė vadovybė ir kiek jų laukė patys amerikiečiai. Jau dabar nuo visuomenės akių neslepia, kad raudonieji slepia mažiausiai 2000-3000 amerikiečių karių, apie kurių buvimą belesvėje, kad ir kaip raudoniesiems nenorint, vistiek turima žinių. O jau visai čia nekalbama apie Pietinės Korėjos karius, kurių jie tikrai didelius skaičius pasilieka. Pasilieka visokiems netikėtumams, kad ateityje galėtų siekti dabar dar nevisai suprantamų planų.

Grįžtantieji belaisviai papasakoja tokių dalykų, kurių dažnas amerikietis neįsivaizdavo. Nors ir tie amerikiečių karių pasakojimai jau kelia šiurpą, bet jie patys pripažįsta, kad amerikiečiai, dėl suprantamų priežasčių dar buvo žymiai geriau laikomi, negu Pietinės Korėjos kariai, kurių mases komunistai paskubomis naikino sadistiškiausiomis priemonėmis.

Šią savaitę televizijos stotys nesigaili parodyti vaizdų iš belaisvių grąžinimo Korėjoje. Daugelis JT karių, grąžintų iš komunistinės belaisvės, jau nepajėgia patys eiti, jie neštuvais nešami. Gi komunistiniai belaisviai, vežami sunkvežimiais, draskosi savo rūbus, įžeidinėja amerikiečius, kolioja ir užkabina sargybinius. Tai fanatikų komunistų vadų sukurstyti belaisviai, kad į juos atkreiptų dėmesį ir išskaitytų neapykantą amerikiečiams ir kitiems sąjungininkams. Ir šiuo atveju komunistai išnaudoja padėtį.

Dalis belaisvių grįžta, dalis pasilieka nežiniai. Bet grįžusieji, neabejotina, atneš nemažai džiaugsmo saviesiems ir nemažai apšvietos visiems tiems, kurie tik norės įsitikinti kas yra komunizmas.

VILTIES NAMAI

Vilties namams savo auką atsiuntė:

Mitalas Petras, Philadelphia\$2.00
Blinstrubas T., Chicago 2.00
Memėnas K., Detroit 5.00
Gircys Balys, Chicago 5.00
Pečiulis Petras, Sandwich 5.00

Visiems aukotojams dėkojame ir tikimės, kad ir kiti Dirvos skaitytojai Vilties namą parems.

Londonė tvirtinama, kad tikrieji dabartiniai Rusijos padėties viešpačiai yra maršalai: Georgi K. Žukov (viršus), A. M. Vasilevsky (vidury) ir Vasily D. Sokolovsky (apačioj).

VISAM PASAULY

- Malenkovas pranešė, kad Rusija taip pat jau turinti vandenilio bombą ir tuo pačiu davęs suprasti, kad jie nebija Amerikos.
- Šiaurės Korėjoje iš pareigų nušalinti (ir žinoma, suimti) 12 augstų valdininkų, neva tarnavusių JAV žvalgybai. Teigiama, kad šiaurės Korėjos vyriausybės yra dideli nesklaidumai.
- Kersteno rezoliucijai vykdyti sudarytas tokios sudėties komitetas: Charles J. Kersten — pirmininkas, Fred E. Busley (Chicago), Alvin M. Bentley (Mich.), Edward J. Bonnin (Pa.), Ray Madden (Ind.), Thomas J. Dodd (Conn.) ir Thadeus Machrowicz (Detroit). Komisijos sudėty keturi yra respublikonai ir trys demokratų.
- Franco vėl reikalauja, kad Gibraltaras būtų gražintas Ispanijai. Anglijos žinioje Gibraltaras yra nuo 1704 metų.
- Vakarų Vokietijoje, artinantis rinkimams, komunistai visomis priemonėmis puola Adenauerį, kad jo koalicija pralaimėtų.
- JAV pradėjo statyti antrą povandeninį laivą varomą atominė jėga.
- Komunistinė Kinija taip pat susekta perversmo organizacija, norėjusi nuversti maršalą Nam Il Sungo. Suimta daug augstų valdininkų. Žodžiu, įvykiai panašūs, kaip ir su Berijos likvidavimu.
- JAV gyventojų skaičius jau pasiekė 160,000,000.
- Valstybės sekretorius Dulles, atlikęs jam paskirtą misiją Korėjoje, grįžo į JAV ir tuoj padarė pranešimą prezidentui Eisenhower. Pasiektas visiškas susitarimas su Rhee.
- Prancūziją vėl pradėjo varginti streikų banga. Streikai kilo dėl vyriausybės ekonominės politikos. Komunistinės darbininkų sąjungos įšieką progos streikus išplėsti.

Amerikietės tenisistės, U.S. Wightman taurės žaidėjos, septynioliką kartą iš eilės laimėjo prieš brites tenisistes. Taurę įteikia Mrs. Hazel H. Wightman (dešinėj).

Stalino ipėdiniai pešasi

I. VILIUSIS

Kai šių metų kovo mėn. 5 d. "oficialiai" mirė kruviniausias dvidešimtojo amžiaus diktatorius Stalinas, sovietų imperijos valdžios viršūnėje pasiliko tuščia vieta. Pasaulio politikai ir diplomatai suko galvas dėl galimo ipėdinio, perstadinėdami žinomesnes Kremliaus asmenybes, kaip figūras šachmatų lentos. Bet tai nelengvas uždavinys. Storos Kremliaus sienos nelengvai praleidžia ten vykstančių procesų ir rūgimų paslaptis, jei ir ne dėl reikalo, tai bent dėl nusistovėjusios praktikos principų. Spėjama, kad net pati Stalino mirtis buvo slepiama net kelias dienas, kad tik išloštų laiką ir susiorientuotų naują situaciją. Tai buvo be abejo, nepramatyta staigmena, ypač kai dar taip neseniai du "genialūs" sovietų gydytojai paskelbė suradę būdą, kaip pratęsti diktatoriaus amžių bent iki šimto metų! Skubi valdžios konsolidacija viduje turėjo užkirsti, kad ir laikinai, susidariusią valdžios spragą.

Rezultaty ilgai laukti neteko. Pirmos žinios apie naujos valdžios viršūnį persitvarkymą, rodos, logiškai išsprendė uždavinį: Stalną pakeitė ne vienas asmuo, kaip diktatorius, bet kolektyvas. Vyriausiasis enkavedistas, Berija, kuris savo laiku buvo patekęs į diktatoriaus nebulonę ir kurio žvaigždė buvo

bepradėjusi leisti, pasiėmė vidaus reikalų tvarkymą su visa viešąja ir slaptąja policija. Partijos reikalus — Malenkovas, o armiją — Bulganinas. Kiti senieji bolševikai, vadinami senoji gvardija, kaip Molotovas, Vorosilovas, Kaganovičius ir kiti, gavo tik antraeiles pareigas ir atrodė nuslinkę į šešėlį jaunesniųjų bolševizmo entuziastų, kurie laiko save didesniais bolševikais net už savo mokytojus ir dėlto skuba kopti į viršūnę, pirmajai progai pasitaikius. Toks persitvarkymas, be abejo, negalėjo patenkinti visų pretendentių į šalies valdymą. Pasaulinė opinija teisingai įvertino padėtį pranašaudama, kad toks valdžios persitvarkymas nėra galutinis ir pastovus, kad dėl įtakos valdžioje eina didelė rivalizacija ir kad galima laukti staigmenų.

Minėto kolektyvo simbiozė, bent išorė, trūko labai neilgai. Sprogo, kai netobulai padaryta bomba! Rodos, pats galingiausias Sovietų Sąjungos asmuo, Berija, nuo kurio kaprizų priklausė likimas net pavienių asmenų už geležinės uždangos, buvo pirmoji auka. Nušalintas nuo pareigų valdžioje, apkaltintas sovietų režimo priešu, išdėviku, provokatorium ir t.t. pagal nusistovėjusią bolševikų techniką ir tvarką. Tėvo ir mokytojo Stalino daug kartų išbandytą metodą! Tai pirmas ryškus reiškinys rungtynių dėl valdžios tarp Kremliaus viešpačių!

Jei Berija čia buvo pirma auka, tai gal dėlto, kad jis paėmė iš karto perdidelį lenktynių tempą ir per staigiai skubėjo į laimėjimą. Jis per daug sukoncentravo į savo rankas valstybinės galios ir dėlto pasidarė pavojingas kitiems konkurentams, siekiantiems tų pačių tikslų. Iš kitos pusės, prisiminus Berijos pirmtakų likimus, tas reiškinys nepustebina sovietų evoliucijos stebėtojų ir neatrodo labai didele staigmena. Jagodą likvidavo Ježovas, Ježovą likvidavo Berija, Beriją — Krugovas! Kas likviduos Krugovą, parodys ateitis! Jie visais laikais ejo vyriausių budelių pareigas, likviduodami ištisas mases žmonių, nepaklusnių arba tik įtartinių diktatoriui, kad vėliau būtų ir patys sulikviduoti to pačio diktatoriaus įsakymu. Jie, kaip maurai, atlikę savo darbą, turėjo išnykti iš šio pasaulio ir išsiųsti kartu su savim tas kruvinas ir bjaurias Stalino diktatorijos paslaptis.

Tačiau šiuo metu nušalinimas

galingojo Berijos nebuvo eilinis įvykis! Tai turėjo būti iš anksto gerai apgalvota ir planingai paruošta. Kaip sakoma, plikomis rankomis sunku būtų buvę jį paimti. Milžiniškus kadrus viešos ir slaptos policijos, esančius jo žinioje, galėjo atsverti tik karinės pajėgos. Neabejotina, kad Malenkovas, Berijos draugas ir pastarojo rekomenduotas savo savo laiku Staliniui, turėjo karinių užtikrinimą. Kai kas mano, kad tai buvo atlikta jau karinės valdžios įsakymu.

Čia kyla dabar klausimas, ar kariuomenė nori Malenkovą padaryti diktatoriumi ir pasodinti į Stalino kėdę?

Kad taip būtų, sunku patikėti! Istorija žino daug diktatorių visais laikais, bet jie nebuvo kieno nors padaromi, o patys išsikristalizuodavo, su diktatoriums įgintomis savybėmis. Tai parodo pavyzdžiui iš netolimos praeities: Pilsudskis — Lenkijoje, Franco — Ispanijoje, Batista — Kuboje, Naguib — Egipte ir t.t. Retai žinomi atsitikimai, kad be revoliucijos būtų buvę pakeisti diktatoriai. Diktatūros nėra paveldimos. Paveldimi yra tik sostai karalių, bet ne diktatorių! Dėlto ir Malenkovas negali paveldėti diktatūros! Kad jis būtų kariuomenės kandidatu, — neatrodo, nes, esamos žinios, jis neturi gero vardo kariškių tarpe. Įvykis su Berija Kremliaus sienose tik parodo, kad ten rūgimas vyksta, įgaudamas aštresnes formas.

Einas ministerio pirmininko pareigas Butler'is, anglų parlamente, kalbėdamas užsienio politikos klausimais, pastebėjo, kad, po sulikvidavimo Berijos, galima laukti ir daugiau staigmenų, kurios, esa, nenustebins anglų stebėtojų. Tai labai reikšminga pastaba. Žinant, kad anglai turi geriausią kontržvalgybą, reikia manyti, kad jie šį tą jaučia.

Palengva, lyg per rūkus, jau aiškėja tikroji valdžios jėga Kremliaus užkulisiuose. Hori-zonte vėl pasirodė maršalo Žukovo' figūra, kuris Stalino buvo nugrustas į tamsybes. Spauda neturėjo teisės minėti jo vardo. Greičiausiai, tai dėl jo nuopelnų karo metu — nuo Stalingrado gynybos iki vokiečių kapituliacijos priėmimo Berlyne. Gal ir dėl Eisenhower'io išsireiškimo apie Žukov'ą, kad tai, esa, vienintelis žmogus Sovietų Sąjungoje, su kuriuo galima kalbėtis. Atseit, galėjo nustelbti patį sovietinės imperijos "genijų" — Stalną!

(Perkelta į 5-tą pusl.)

Kanadoje rinkimai, kaip ir buvo galima tikėtis, vėl pasibaigė liberalų laimėjimu. Kanados ministras pirmininkas Louis St. Laurent, liberalas, 71 metų amžiaus, perrinktas penktam termi-nui.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

• Australijos Lietuvių Bendruomenės nūtarimu, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais skelbiami vaizdo mėnesiai Vokietijoje lietuviams paremti.

• Komunistai giriasi, kad dabar Lietuvoje yra 370 kino teatrų. Bet nieko nesako, kad jie tegali rodyti tik komunistines filmas.

• Buv. IRO tremtinių dokumentai deponuoti Tarptautinėje Pajieškojimų Įstaigoje (Internationaler Suchdienst, Arolsen, Kreis Waldeck). Tačiau tremtinių asmeniniai dokumentai saugojami UN Augštojo Komisarų Pabėgėlių Reikalams įstaigoje (Amt des Hohen Kommissars der Vereinten Nationen fuer Fluechtlinge, Bad Godesberg, Koelner Str. 89 91).

• Liepos 21-23 dienomis vokiečių spaudoje buvo gausu straipsnių Lietuvos ir Pabaltijo klausimais. Tokių žinių ir straipsnių pasirodė keliomis serijomis, po spaudos konferencijos Hamburge.

Hamburgo spaudos konferencijos atgarsis buvo eilė didžiųjų ir mažesniųjų provincijos laikraščių skiltyse skelbiamos žinios apie pabaltiečių memorandumą Jungtinėms Tautoms, jų reikalavimus laisvės ir nepriklausomybės savo kraštams.

Tuo pačiu laikotarpiu kiti didesnieji laikraščiai deda straipsnius keliose skiltyse, iš dalies pirmuose puslapiuose: Hamburger Echo, Esslinger Zeitung, Donau Kurier, Offenburger Tageblatt, Tagesspiegel Berlin. Antraštes rašoma "Freiheitskettenreaktion", "Das

I STUDENTŲ SUVAŽIAVIMĄ ATVYKSTANTIEMS

I rugpjūčio 22-23 dienomis Chicagoje, Liet. Auditorijoje, įvykstantį apygardinį studentų suvažiavimą iš kitur atvykstantieji ir neturį Chicagoje kur apsisiti, prašomi kuo skubiau rašyti nakvynių ministrui K. Mikėnui, 6740 So. Campbell Ave., Chicago, Ill., nurodant reikalingas žinias.

Techinės suvažiavimo rengimo komisijos pirmininku yra Br. Juodelis (5601 So. Winchester Ave., Chicago, Ill.).

Centro Valdyba

TYČIOJASI IŠ LIETUVIŲ

Brockton, Kun. P. Strakauskas pasielgė šį kartą taip, kaip joks padorus lietuvis pasielgti negali. Jis pasityčiojo iš Lietuvos ir jos himno, iškreipdamas himno žodžius "Lietuva, tėvynė mūsų, tu, didvyrių žemė" į "Lietuva, tėvynė mūsų, tu, peštukų žemė". Šis darbas atliktas sąmoningai ir apgalvotai parapijos biuletenyje anglų kalba.

Iš užsienio korespondencijos, kun. Strakauskas liepos 26 d. parapijos biuletenyje angliškai parašė: "No wonder some to make fun of the Lithuanians and their national anthem twist the words around in a spirit of mimic: 'LIETUVA, TĖVYNĖ MŪSŲ, TU PEŠTUKŲ ŽEMĖ'. Kaip visomet, taip ir šį kartą jis kaltę nori permesi kitiems, todėl pažymi, kad "some" taip daro. Bet tikrąją jo intenciją ir nusistatymą parodo to sakinio pradžia, kurioje aiškiai pasakytas "No wonder". Vadinas, išleista, lyg kiti taip sako, bet jis pripažįsta, kad nieko nuostabaus, jog taip sakoma. Pagrindo pripažinimas tokiam pasityčiojimui yra lygus pačiam pasityčiojimui.

Idomu, kad tai padaryta ne

• Stud. Saulius Šimoliūnas iš Detroito rugpjūčio 22 d., pirmajame studentų suvažiavimo darbo posėdy, skaitys pranešimą Studentijos veidas ir nauji keliai.

DAR NEVĖLU,

bet veikiai gali būti PERVĖLU, norint įsigyti rinktinę rašomąją mašinėlę lietuvišku arba amerikonišku raidynu.

Rašomosios visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios "Smith-Corona", gaunamos išsimokėtinai.

V. BARTKUS
712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio.
TEL.: LI 1-6716

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad., ir sekmad. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
Saukite — YA. 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9, seštad. 10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad. tik susitarus

Tel. ofis'o ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave., Chicago-22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad., 10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais 12-4 p. p. šeštadieniais.

AR ŽINAI?

Per paskutiniuosius 50 metų (nuo 1903 metų) Amerikoje buvo pagaminta ir išleista rinkon 2500 įvairių automobilių modelių.

Kas penktas Amerikos jaunuolis ar jaunuolė baigia vadinamą high mokyklą (gimnaziją), ir tik kas šešioliktas — universitetą.

New Yorkas turi 2500 namų dešimties ir daugiau augštų. Tame skaičiuje 500 namų dešimties ir daugiau augštų, 100 trisdešimties ir daugiau, 12 namų turi per 50 augštų, ir tik 4 namai yra 70 ar daugiau augštų.

Didesniuose miestuose galima

telefonu užsisakyti ne tik "baby-sitters" paslaugas, bet taip pat gauti aukles šunims, katėms ir papūgoms.

Pasaulio temperatūros vidurkis kyla — per 100 metų pusantro laipsnio.

Praėjusiais metais Amerikėje suvalgyta 589 milijonai galionų ledų. Kiekvienam amerikiečiui tokiu būdu teko 15 kvortų. Prieš 40 metų ledų buvo suvalgoma per pusę mažiau.

Prieš 200 ir daugiau metų

amerikiečiai gaudavo Anglijos kalėjimuose samdytis ir su savim Amerikon vežtis kalinius — specialistus. Taip 1737 metais

lietuvių, bet anglų kalba, nors parapijos biuleteniai rašomi pusiau lietuviškai, pusiau angliškai. Atrodo, lyg tyčia norėta duoti medžiagos prieš lietuvius tiems, kurie atsiskė lietuvių tautybės ir lietuviškai jau nesupranta. Kitaip šio reiškinio negalima išaiškinti. Nuomonė, kad klebonas manė, jog lietuvių angliškai nesupras ar nepastebės, vargiai būtų pagrįsta. Greičiau jis galvojo, kad lietuviškai supras tik lietuviai, o angliškai — kiekvienas, kuris tai skaitys.

N. K.

Beveik pusė tų, kurie veda ar

teka tarp 30 ir 34 savo amžiaus metų, daro tai antrą sykį savo gyvenime.

42% visame pasaulyje pagaminamos elektros energijos pagaminama JAV.

Tūlas Los Angeles teatras, 1933 metų liepos mėn. 6 dieną pirmą sykį suvaidinęs humoristinę melodramą "Girtuoklis", tą patį veiklą be pertraukos tebevaidina ir dabar, ir tai 7 kartus

Great Smoky nacionalinį parką

kasmet aplanko du milijonai amerikiečių.

DIRVOS ATSTOVAI

i kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

- Baltimore, Md.**
Antanas Česonis
1323 Hollins St.
- So. Boston, Mass.**
Brunonas Kalvaitis
545 East Broadway.
- Brockton, Mass.**
Bačulis A.
9 Broad St.
- Chicago, Ill.**
Jonas Pablėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191
- Dayton, Ohio**
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.
- Detroit, Mich.**
Vi. Pauža,
9124 Quincy Ave.
- Newark, New Jersey**
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.
- New York-Brooklyne**
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.
- Omaha, Nebr.**
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.
- Waterbury, Conn.**
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.
- Hamilton, Canada**
Antanas Mingela,
190 Catherine St. S.
- Montreal, Canada**
Stepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.
- Toronto, Canada**
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.
- Welland, Canada**
Zukauskas Kazys
87 Thorold Rd.
- Anglijoje**
Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thurnham Green,
London W. 4
- Australijoje**
Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.
- Austrija**
P. Ambraza
29 Elsemere St.
Kensington
Sydney
- Brazilija**
Meldutis Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo
- Colombia**
K. Klastauskas,
Apartado nae 2336
Medellin
- Venezueloje**
c/o Cristalerias Nacionales,
Apartado 4532
Maracay
Venezuela, S. A.

Jurgis Vašingtonas, vėlesnis Amerikos prezidentas, gavo sau auklėtoją, kurį tėvas jam atgabenė iš Anglijos kalėjimo.

Vyro kaip šeimos galvos teisės įvairiose Amerikos valstybėse respektuojamos labai įvairiai. Kai kuriose valstybėse vyras be kokių įgaliojimų gali pasiimti iš darbovietės savo žmonos algą. Tačiau blogiausia mieloma žmonoms Michigano valstybėje — ten net žmonos drabužiai, pagal įstatymus, priklauso šeimos galvai...

Pirmutinė vyro ir žmonos nesutarimų ir barnių priežastis — piniginiai reikalai. Antroje vietoje seka pavyduflavimo scenos. Galop trečioje vietoje yra nesutarimai vaikų auklėjimo klausimuose.

Dirva LAUKIA JOSŲ TALKOS!

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

- Aušrelė (elementorius)**
Step. Zbarskas 2.25
Aukštųjų Simonių Likimas
Ieva Simonaitytė 3.50
Anglų kalbos gramatika
J. Kukanauza 2.00
Anderseno pasakos 2.00
Anglų kalbos gramatika
V. Kamantauskas 1.00
Aukso kirvis
Juozas Švaistas 2.50
Barabās
Paer Lagerkvist 2.25
Baltasis Vilkas
K. Binkis 1.00
Balutis
J. J. Bačiūno leidinys 1.50
Baltaragio malūnas
K. Borutė 2.50
Broliai Domeikos
L. Dovydonas 2.50
Buravimas ir jūrininkystė
B. Stundžia 2.00
Didžiosios atgailos
R. Spalis 3.50
Džiaukis gyvenimu
O. Swett Marden 0.70
Doleris iš Pittsburgho
Stepas Zbarskas 0.80
Daili saulytė 0.50
Gyvačių lizdas
Francis Mauriac 2.60
Gatvės Berniuko Nuotykių
R. Spalis 5.00
Gimdytoja
Francis Mauriac 1.75
Giesmė apie Gedimį
B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00
Gintariniai vartai
N. Mazalaitė 2.00
Gimtojo žodžio bargose
P. Jonikas 1.50
Gyvalių ūkis
George Orwell 1.00
Haufo pasakos I ir II dalis 2.75
Kazimieras Sapieha
B. Sruoga 2.50
Karoliai
Guy de Maupassant 2.50
Kaip jie mus sušaudė
J. Petraitis 1.80
Kuprelis
Ignas Seinius 2.00
Kalorijo, ir doleriai
Vilius Bražvilis 2.00
Kryžkelės
A. Vienolis 3.50
Konradas Valenrodas
Adomas Mickevičius 1.50
Keliai ir kryžkelės
Putinas 2.50
Kaimiečiai
V. S. Reymont I-II-III-IV dalis. Kiekviena dalis po 2.50
Kudirkos raštai 5.00
Kelias į pasisekimą
Grabau - Grabauskas 2.00
Lietuvių Kalbos Istorija
Dr. P. Jonikas 3.00
Lyrika
K. Binkis 2.00
Loreta
Stasius Būdavas 1.80
Lietuva
A. Bendorius 2.75
Lietuvių Literatūra
Pranas Naujokaitis 2.00
Lietuvių Tautos Kėlas
M. Biržiška 3.00
Lietuvių kalbos vadovas
Red. prof. Skardžius 4.50
Lietuviškos pasakos
J. Balys 2.50
Lietuvių poezijos antologija
J. Aistis ir A. Vaidulaitis 6.00
Lekučio atsiminimai (jaunimui)
A. Giedrius 1.50
Lietuvių archyvas
Bolsėvismo metai 3.00
Lietuvos Valstybės Konstitucijos 0.70
Lietuva tironų Pančiuose
B. T. Dirmekis ir V. Rastenis (Jonas Andriūnas ir Petras Svyrus) 1.50
Mažasis Lietuviškas
Angliškasis Žodynas
Vilius Petraitis 2.00
Metūgės
B. Pūkelevičiūtė 1.00
Mėnuo vad. medaus
N. Mazalaitė 2.50
Mėkluokas Rudnosiuokas
Vyta Nemunėlis 2.00
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite DIRVA, 1272 East 71 St.
- Namai ant smėlio**
J. Gilauda 2.00
Nemunas
St. Kolupaila 2.50
Neramu buvo Laisvės Alėjos
B. Daubaras 1.50
Our Country Lithuania
V. Augustinas 5.00
Po Tėvynės dangum
Žodžiai vytes Nemunėlio. Paveikslai V. Augustino 2.00
Petras ir Liucija
Romain Rolland 1.20
Pasaulio Lietuvių Žinyras
Ancietas Simutis 5.00
Princas ir elgeta
Mark Twain 1.20
Pirmas rūpestis
Jurgis Jankus 2.00
Pragaro pošvaistės
V. Alantas 3.50
Partizanai už gelež. uždangos
Daumantas 2.50
Per Klausučių ūlytėlę
Liudas Dovydonas 2.20
Pietų vėjelis
Vyta Nemunėlis 1.00
Paklydę paukščiai I
Jurgis Jankus 2.20
Paklydę paukščiai II
Jurgis Jankus 2.60
Petras Širvokas
Juozas Švaistas 2.75
Pabučiavimas
J. Grūšas 1.50
Raudonasis siaubas
Salik Vogulov 1.25
Raudonasis Tvanas
Ignas Seinius
Raudoni batukai
Jurgis Savickis 1.50
Ramybės man
J. Kęstas 0.80
Raguvos malūnininkas
V. Tamulaitis 0.25
Sudie, pone Cipse
James Hilton 0.75
Silkai ir vilkai
Rūnė Dandieris 1.00
Saulės laikrodžiai
Henrikas Nagys 1.00
San Michael knyga I
Axi Munthe 2.50
San Michael knyga II
Axi Munthe 2.50
Sventieji akmenys
Faustas Kirša 2.00
Sventoji Lietuva
Jurgis Savickis 3.00
Sventoji Inga
Sapnų pėdomis
V. Kazokas 1.00
A. Škėma 2.50
Tarp žalsvų palapinių
P. Kesiūnas 3.00
Tėvų pasakos
A. Giedrius 1.00
Tollimieji kvadratai
J. Grišmanauskas 2.00
Tautosakos Lobynas
J. Balys 3.00
Tomas Nipernadis
August Galit 2.50
Trylika nelaimių
R. Spalis 1.25
Tarp pelių ir vyrų
John Steinback 1.25
Tėvųjų pasakos
A. Giedrius 0.20
Ugnies pardavėjas
Balys Rukša 1.00
Vėlykų pasakos
N. Butkienė 1.00
Vidurnakčio vargonai
Česlovas Grincevičius 1.50
Vincas Krėvė Mickevičius 2.00
Vaikų knygelė
M. Valančius 1.80
Vieneri metai ir viena savaitė
B. Gaidžiūnas 1.50
Varpai skamba
Stasius Būdavas 2.50
Vyturėliai Laukuose
Vikt. Simaitis 0.75
Taupioji Virėja
A. Giedrius 2.00
Užuovėja
M. Katiliškis 3.50
Žemaičių žemė
A. Viliūnas 1.50
Žemaičių krikštai
P. Abelkis 3.50
Žvaigždėtos naktys
Augustaitis-Vaičiūnienė 1.00
Žmonės ant vieškelio
Liudas Dovydonas 1.00

Iš buvusio redaktoriaus archyvo

"Kad mano kelių valandų darbas nuėjo niekais, aš vis dėlto ant Dirvos nepykau", — rašo "Dirvos" 31 numeryje "Ne Tautininkas", kurio darbas šį kartą nenuėjo niekais, tai yra, buvo išspausdintas.

Tai yra, palyginti, retas reiškinys. Dažniau atsitinka, kad kartą nesėkmingai atsiuntęs straipsnį, amžiams supyksta ir skelbia kiekvienam suiktam, kad tam ir tam laikraščiu neverta rašyti, nes "vistiek neda, patys nori viską prirašyti".

Kaip tik dabar žvilgtelėjau į savo "archyvą", kuriame radau ir tą patį neišspausdintąjį rašinį apie "astuonis dolerius". Jis begalės tarp keleto kitų rašinių, kurie savo laiku, prieš porą metų, arba buvo galutinai nusmerkti nespausdinti, arba buvo atidėti su mintimi, kad iš jų dar bus galima ką nors padaryti. Atsimenu, perduodamas pareigas dabartiniam "Dirvos" redaktoriui, ryžausi pasiimti tą rašinį pluoštą ir pažūrėti — gal iš tikro dar pasiseks iš kaikurių "ką nors padaryti". Deja, tos pačios priežastys, dėl kurių tada tie rašiniai nepateko į rinkyklą, sukludė jiems išvysti dienos šviesą ir toliau.

Kodėl? Pavirčius dar kartą tuos rašinius, kilo mintis pasakoti skaitytojams, dėl ko kartais geros valios ir gerų norų paskatinti rašiniai redakcijoje "įklumpsta". Žinoma, to gal nereikėtų dabar pasakoti, jei kiekviena mūsų redakcija galėtų turėti tokią "prabangą" kaip vadinamas redakcijos sekretorius, kuris kiekvienam atsakinėtų, paaiškintų, koks jo rašinio likimas ir kodėl toks. Dabar, kur redaktoriui tenka būti "Barbe devydarbe", toli gražu ne visada pasiseka autoriams pranešti ir paaiškinti, dėl ko jų rašiniai nespausdinami. Taip, žinoma, negerai, tačiau tai yra labai sunkiai išvengiama blogybė, ypač laikraštyje su vos vienu redaktorium, turinčiu ne vienas redaktoriaus pareigas. Lai-me, "Ne Tautininkas" dėl ano savo rašinio gavo paaiškinimą. O jei nebūtų gavęs, tai gal būtų ir pykęs... Todėl gal ir vėliau atskleisti "redakcinę virtuvę" nuo skaitytojų slepiamos uždaros kampelių ir pakalbėti apie tai, dėl ko kartais atsiųsti rašiniai į laikraščio puslapį nepatenka.

Štai keturių mašinėlė rašytų puslapių rašinys, gana keista antrašte. Autorius redakcijai jau žinomas, jo nemažai buvo spausdinta, jo rašiniai visada inuami į rankas su malonumu, nes paprastai nėra vargo kalbos taisyklų ar atžvilgiu, gražiai mašinėlė parašyti, aktualios temos... Tačiau šis kažkodėl užkliuvo. Kaip gi čia atsitiko? Imu dabar dar kartą skaityti ir tuo jau prisimenu, kad jau ne pirmą kartą skaitau to rašinio pradžią. Bet skaityti netrukia. Valstybių vardai, kolonialinės imperijos, maisto gaminių paklausos, badas Indijoje, žaliavų šaltiniai Afrikoje, energija iš akmenų anglių, didėjančios žmonių reikalavimai — vis tai sąvokos, kuriomis mirgėte mirga visas pirmasis puslapis. Ir... turiau mustis į krūtinę, sakydama "mea culpa" — kiek kartų esu pradėjęs skaityti tą rašinį, tiek kartų nepajėgiau toliau pirmojo puslapio nužygiuoti...

Manau, kad kiekvienas redaktorių tarp visokių kitokių masių turi ir tą visiškai subjektyvų mastą rašiniams vertinti, būtent "Jei manęs netrukia, tai greičiausiai ir skaitytojo nepatruks"... Ar tas mastas geras, ar ne? Nežinau, bet man rodos, kad jį pateisina dėsni "Nedaryk to kitam, ko nenori, kad tau kiti darytų". Taigi, jeigu aš negaliu

V. RASTENIS

prisiversti rašinio paskaityti iki jo antrojo puslapio, tai kaip galiu verstis kitus tą daryti?

Betgi šį kartą prisiverčiau. Pasirodo, kad toliau gana įdomu, nors ir neaktualu — kalbama apie dalykus, kurie dar nebus pasenę gal net po kokio trejeto dešimtmečių ar net ir vėliau. Nuėmus sunkią įžangą, rašinys gali būti visai patrauklus. Neminiu jo turinio, nes manau, kad jis, nors ir dvejus metus pagulėjęs archyve, dar galės būti ne vieno skaitytojo su pasigėrėjimu paskaitytas... "Sunkiasvorė" įžanga bus buvusi didžiausia kaltininkė, kad rašinys pagulėjo.

Žinoma, redaktorių turėtų turėti kantrybės (ir laiko!) viską, kas jam atsiųsta, atidžiai paskaityti. Bet...

Kitas, vos ant pustručio nedidelio lapelio, deka — abiejose lapelių šonuose — glaudžiai suspaustas rašinys apie vieną jau ne kartą spausdijotą poezijos leidybę. Autorius — geras mano draugas, turįs gal tik tą vieną nemaloną ypatybę, kad jo rašyena labai sunkiai paskaitoma. Ir šis rašinys ranka parašytas: mašinėlės, matyt, nebūna (o turėjo!). Bet jau stengiasi rašyti kiek galima aiškiau. Įsivaizduoju, kokių pastangų turėjo būti padėta!

Vis dėlto, jei aš, jau turėjęs progos pasitreniruoti jo raštą skaityti daug nerūpestingiau parašytose laiškuose, ir galiu visai nesunkiai šį rašinį paskaityti, rinkėjas tikriausiai negalės su juo susidoroti. Jokio tuščio krašteli, eilutės arti viena prie kitos, — nei uodui nosies nebe galima įkišti: kur gi tu dabar įterpsi kokį paryškinimą, kad rinkėjas galėtų perskaityti! Reikia imti ir perrašyti mašinėle, arba sėsti rinkti pačiam...

O parašyta tikrai "augštu stilium". Skaitau ir vos vos pajėgiu suvirstinti, t. y., šiaip taip perprasti parašytas mintis. Žinau, yra skaitytojų, kurie yra geriau už mane išsilavinę tokius raštus skaityti, bet drįstu spėti, kad dar daugiau skaitytojų bus tokių, kurie net ir tiek "neįkąs", kiek man tepasiseka. O "Dirva" gi ne mokslinis žurnalas. Tad ar prasminga šį rašinį dėti? Štai tik viena ištraukėlė:

"Pasaulio realybės nei jo ortoskopiško vaizdavimo nėra, yra tik pastangos jį įsivaizduoti, jį simbolizuoti. "Vaikščiojame simbolių giriose", — sakė jau Baudelairas. Euklidiškosios geometrijos trijų ar keturių šimtmėčių europietiškas pasaulis yra toks pat prietaris, kaip ir bizantiškoji ar neigriškoji jo stilizacija. Mūsų pasaulis yra žmogaus padaryta atranka, o tai atrankai aprašyti ir oragnizuoti reikalinga viešties sistema".

Na? Jei būtų įmanomas skai-

tytojų balsavimas ir tuo balsavimu būtų sprendžiamas tas klausimas, tai esu tikras, kad didžiausią balsų daugumą būčiau išeisintas už tai, kad nesirytų šio rašinio perrašinėti ir duoti spausdinti, nors iš esmės tas rašinys, kaip poezijos leidinio vertinimas, yra neabejotinai augšto lygio.

O juk buvau pats autorių kvietęs bendradarbiauti. Iš pirmo karto toks nemalonus. Neatsimenu, ar pavyko surasti laiko autoriui paaiškinti, kodėl jo rašinys nepateko į "Dirvą". Gal jis nei nepyksta dėl to, bet daugiau jis "Dirvai" neberašo. Gal kitas redaktorių turėtų vėl paprašyti?

Štai du vidutinio dydžio rašiniai, kurių autoriai piktnasi "Drauge" pasirodžiusiu Vytauto Seirijo straipsniu, kam tas deda į "Dirvos" lūpas tai, ko ji nėra sakiusi, ir paskui puola tas į paties, prasimanytas mintis. Abu atsiliepimai aštrūs, pilni pasipiktinimo. Vienas, nepažįstamas, autorius pabrėžia, kad jis Lietuvoje nebuvo tautininkų eilėje ir Lietuvoje buvusio režimo nerėmęs, bet dabar visgi negalys tylėti, matydamas, kaip Seirijis neteisingai užsiuola "Dirva" vien už tai, kad ji nevengia ir mūsų visuomeninio gyvenimo negerovės aikštėn iškelti bei įsiti-kru vardu pavadinti.

Kodėl toki rašiniai liko archyve, o ne "Dirvos" skiltyse? Dabar nebeatsimenu, ar "Dirvoje" iš viso buvo kaip nors reaguota į anuos Seirijo prasimanytus, bet, spėju, kad gal šiek tiek buvo. Tad, matyt, nebuvo reikalo dar net du straipsnius tuo pačiu klausimu dėti. Padėtis tokia pati, kaip ir dėl anų "astuonių dolerių": negi tuo reikalu užimsi kelis puslapius! Žinoma, gal buvo šiek tiek nusivylimas, kad ir jų "kelių valandų darbas" niekais nuėjo. Ka padarysi...

Dar vienas to paties Seirijo pasipiktinimo autorius straipsnis labai svarbia tema: "Lietuvybės išlaikymas". Kaip toks straipsnis neįdėtas? Ar "Dirva" lietuviškos išlaikymo nebesirūpina?

Straipsnis pradėdamas žodžiais: "Kartu kitų mintis". Ot, tas tai jau ir nelabai gerai. Kai autorius iš karto paskelbia nepasakysias nieko nauja, tuoj ima abejonę, ar tokį straipsnį dėti. Juk ir skaitytojas pradėdamas skaityti pagalvos: "Tai kam to reikia?".

Ir iš tikro. Jame rašoma: "Daug priešnekejom, daug pri-rasēm ir vieną kitą akmenėlį įmetem vieni kitiems į daržą be-jieskodami nuosirdesnio ir glaudesnio bendradarbiavimo senųjų ir naujųjų ateivių tarpe. Tačiau toms šnekoms, straipsneliais ir akmenėliu lietuviškos problemos neįsprendim ir iš užburto rato išėti vis nepajėgiam".

Kai pries kehas dešimtis metų pirmieji ateiviai išlopo Ame-

rikos žemynan, jie tuoju grie-bėsi lietuviško darbo..."

"O nereikia užmiršti, kad jie buvo mažo išsilavinimo, jauni visuomeniniame gyvenime ir darbe nepatyrę. Jie nemokėjo šio krašto kalbos ir todėl pirmieji jų kūrimosi žingsniai jiems buvo sunkūs, prakituoti ir kieti".

"Praeis dar metai ar kiti, lietuviškų organizacijų skaičius mažės, o ir likusiųjų gretos siaurės".

"Jūs ir sunkios darbo valandos fabrikuose neleidė tėvams būti vaikų tarpe. Vaikų auklėjimui labai daug įtakos turėjo gatvė ir draugai..."

"Audroms siaučiant pasaulyje, tūkstančiai naujų emigrantų atsirado pasaulio žemynuose... Į naujuosius ateivius buvo sudėta daug vilčių".

"Draugas Nr. 247 spalio 20 d. rašo, kad vienoje Chicagos augstesnioje mokykloje, kuri išlaikoma seserų Kazimieriečių, ir kurioje buvo mokoma lietuvių kalbos, atsitiko liūdnas reiškinys: tai kad 26 naujųjų ateivių tėvai pareikalavo raštu iš mokyklos vadovybės, kad jų vaikai nebūtų mokomi lietuvių kalbos. Kitoje gi Sv. P. Marijos Gimimo (Marquette Park) parapijos pradžios mokykloje, kurią lanko daugelis lietuvių pabėgėlių, net 29 vaikų tėvai pareikalavo, kad jų vaikų nemokintų lietuviškai..."

Ir taip toliau. Išvadoje sakoma: "Eikime prie lietuvių bendruomenės sudarymo, rinkimės prie vieno lietuviško darbo stalo, kad tik ilgiau galėtume išlaikyti lietuviybę..."

Ką gi, iš esmės rašinys visiškai neblogas, ir jeigu jis iš tikrųjų nebūtų buvęs tik dar kartą pakartojimas jau ir taip kartotų minčių, jis būtų visai dėtinus. Bet kai tik kartojamos kitų mintys ir nėra originalios naujos, tai gal rašinio atidėjimas į šalį buvo ir pateisinamas...

Daugiausia į šalį patekusių rašinių bene bus apie Vlko ir Diplomatinijos santykius. Kaikurie "Draugo", "Darbininko" ar "Naujienu" straipsniai buvo taip įkainę daugelį jų pačių skaitytojų, kad net ir toki, kurie niekad į laikraščius nėra, neiškentė neatsiuntę savo pasipiktinimo pareiškimų "Dirvai" paskelbti. Bet... Visus juos skelbiant būtų buvęs tikras chaosas. Daugelis kartoję tuos pačius argumentus, kurie jau buvo paskelbti. Dar daugiau, reikšdami tą patį įsitikinimą, motyvus reikšę gana naiviai, sunkiai kritiškai teišlaikanti būdu.

Vienas karys, leisdamas savo laišką "taisyti kaip norit", rašė (cituoju kaip tik be jokių pataisų):

"Esu paprastas žmogelis, ir skaitydamas Laikraščius, Negaliu Suprasti, Kas yra su mūsų katalikiškais Veiksniais. Iš šv. Kazimiero Akademijos pasidare Maria Akademija! Katalikiškose Lietuvių parapijose Kunigai Smerkia Lietuvių kalbą. VLIK nenori įsileisti Klaipėdos krašto atstovo VLIK nenori bendradarbiauti su mūsų Diplomatinijos šefu. Tai yra Lietuvos Diplomatinijos nepripažįsta Kada ją pripažįsta Visas Laivas pasaulis Klaipėdos nereik (turbut del to kad ten dauguma evangelikai) O galbut Vilniaus irgi nereik! (ten gali Bažnytinė Vyresnybe supykti) tai kam gi tas VLIK Komitetėlis tarnauja".

Paminėjęs daugelį tikrų ir įsivaizduotų blogybių, to laiško autorius reiškia ir "Dirvai" reikalavimus:

"Tada Jus irgi neturite rankas sudeje sėdėti Jus irgi turite pasisakyti kad ir spaudoje, To iš Jūsų Laukia Lietuva To iš Jūsų laukia paprastas pilkas žmogelis, kuris Jumis pirmas paims Kuriam galbut daugiau rupi žustandis Mūsų tėvynės Likimas Kaip tiems kurie sėdi šiltose vietose ir del savo interesų užmiršta Liejamą brolių kraują".

Nežinau, ar būtų galima tokių

NAUJAS EMIGRACIJOS ĮSTATYMAS

Šiomis dienomis J.A.V. Kongresas priėmė naują bilių vardą: "Refugee an Relief Act of 1953". Sulig šio įstatymo į U.S.A. įsileis iš Europos 214,000 asmenų per 3 metus ir 5 mėn. tai yra iki gruodžio 31 d. 1956 metų.

Čia pažymėsiu svarbiausius to įstatymo punktus liečiančius lietuvių pabėgėlius iš Lietuvos, Klaipėdos krašto ir Mažosios Lietuvos.

Sec. II B. Bus išduota vizų 35,000 pabėgėlių nuo komunizmo iš Rytų Europos ir dabar gyvenantiems Vokietijoje, Austrijoje ir Berlyne (Vakarų Zonoje).

Sec. IV. A3. Išduoti vizas 10,000 asmenims — pabėgėliams gyvenantiems NATO Valstybėse — Europoje ir švedijoje. Anglijoje gyvenantieji šio įstatymu negalės pasinaudoti.

Sec. II. C. Išduoti vizas 55,000 vokiečiams, išvytiems (Expellees) iš Rytų Europos ir dabar gyvenantiems Vokietijoje.

Sec. VII. A. Kiekvienas pabėgėlis norintis gauti vizą į U.S.A. privalo turėti buto ir darbo garantiją, kuri privalo būti Amerikos piliečių išduota. Garantijoje privalo būti pažymėta:

a) buto ir darbo vietų — antrašai; b) koks bus darbas ir po kiek gaus atlyginimo.

Transportacija per jūrą apmokės Tarptautinis Emigracijos Fondas ir U.S. Valdžios laivai pagalbos. Keliones išlaidas nuo uosto iki apsigyvenimo vietos apmokės paskolos formoje Šalų organizacijos, o jos tam reikali gaus paskolą iš U.S. izdo iki 5 mil. dol.

Sio Emigracijos įstatymo vykdymas yra pavesta Department of State, Security and Consulate Affairs Section. Šį įstatymą vykdys U.S. Konsulatai Europoje.

Visi kurie turite savo gimines arba pažįstamus ir kurie galite likusiems lietuviams tremtyje pagelbėti atvykti į U.S.A. siųskite į BALF buto ir darbo garantijas.

PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVO ĮGALIOJIMAI IR JŲ ADRESAI

1. Australija: Istorinės Medžiagos Rinkimo Komisija (J. Kėdys, J. Reigys ir J. Tininis). Pirm. J. Tininis, 25 Dillon St., Paddington — Sydney, N. S. W., Australia.

2. Austrija: Ignas Lapšys, Kufstein, Tirol, DP Lager, Austrio.

3. Belgija: Rev. Jonas Dėdinas, 97, rue de la Brabanconne, Louvain, Belgique.

4. Brazilija: Jonas Masys, G. P. 4118, Sao Paulo, Brazil, S. A.

5. Didžioji Britanija: K. Barėnas, 126, Barton Lane, Eccles, Manchester, Great Britain.

6. Danija: Aldona Bričkus, Gaaseholmvej 100 st. th., København-Herlev, Denmark.

7. Italija: Dott. J. Gailius, Via Barnaba Oriani 87, Roma, Italia.

8. Šveicarija: Anton Paulaitis, Postfach 2910, Zuerich 23, Switzerland.

9. Urugvajus: K. Čibiras, Juan Maria Pérez 2820, Montevideo, R. O. del Uruguay, S. A.

10. Vokietija: Adolfas Venclauskas, Litauisches Zentralko-

ir panašių nuosirdžių raštų autoriams įtikinamai išaiškinti, kodėl redakcija susilaiko nuo jų spausdinimo... Nebandysiu nei dabar aiškinti: kam aišku — gerai, kam neaišku, tegul ir toliau kaltina, kad redakcija neleidžia laisvai nuomonę pasakyti... (B. d.)

mitee, Hegelstr. 6, Hannover, Germany, British Zone.

Kitų kraštų PLA įgaliotiniai bus paskelbti spaudoje, kai tik bus susitarta su kraštų valdybomis dėl kandidatų.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse įgaliotinio pareigas imasi PLA vadovybė, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill., U.S.A.

Visų kraštų lietuvių bendruomenės prašomos PLA įgaliotiniams istorinės medžiagos rinkimo darbe nuosirdžios pagalbos.

Vincentas Liulevičius
PLA Direktorius

Patar: kaimynui
prenumeruoti
DIRVĄ!

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S Cool BASEMENT

SPECIALUS
PIRKIMAS

300 puikios rūšies

Reg. 3.99

T-V

PIŽAMOS

2.59

Žavumas jums T-V pižamos! Minkštos rayon crepe... žvilgančio rayon antino... puikios rūšies medvilnės medžiagos! Dalis gražaus 3/4 ilgio. Skirtingos spalvos yra akį pritraukiančios... malonu nešioti! Pirkit kaip dovaną sau ar kitiems! Dydziai 34 iki 40.

Dovanokit, pašto ir telefono užsakymai nepriimami.
The May Co.'s Basement
Lingerie Department

Moterims
įsidėmėtina 1.95

Pilno dydžio

NYLONO
Kojinės

Maži netikslumai
1.95 lygio

79c

Gražios, permatomos... 15 denier, 66 gauge... pilno dydžio... tikras kojų pagrazinimas! Nesiotik jas su savo geriausiais drabužiais! Visose norimos spalvose. Dydziai 8 1/2 iki 11.

Pašto ir telefono užsakymai priimami perkanč už \$2.00 ar daugiau. Seštadienį iki 5:30 ir pirmadienį nuo 9 ryto iki 9 vakaro. — Šaukite Cherry 1-3000.

The May Co.'s Basement
Hosiery Department

Shore Enough

CEDAR POINT
ON LAKE ERIE

Fun Under The Sun!
Fun and relaxation for the entire family • Fishing • moonlight cruises, boating, swimming, tennis, picnics, free movies, free dancing, entertainment, new midway at prices • Good food at popular prices • Season services for all Labor Day

Hotel Breakers
Reservations Now
Cleveland Office
SU 1-7280

U.S. HIGHWAY 6, six miles east of Sandusky

Finest BATHING BEACH
in the World

Balsas iš Vilniaus

(Mūsų Europos bendradarbio)

"Tarybinių Rašytojų" Sąjungos valdyba praneša, kad liepos 31 d., 22 val. 20 min. po ilgos ir sunkios ligos mirė rašytojas Jonas Marcinkevičius.

Tai "Sukaustyto Latrų", "Mes ateinam", "Benjamino Kordišo", o taip pat ir visos eilės kriminalistinio pobūdžio raštų autorius.

Kada jis apie 10 metų išsėdėjo Kauno kalėjime nuteistas už šnipinėjimą lenkams. Kan. J. Tumo rūpesčiu amnestuotas (vėliau vistik jam nemaža nemalonių pridare), pasižymėjo kaip gana gabus rašytojas, bet dėl savo gyvenimo būdo Kaune daugelio buvo vadinamas tiesiog "Palaidu latru". Paskutiniaisiais priešokupaciniais laikais jau buvo susibūriavęs su komunistiniais sluogsniais ir uoliai reikėsi spaudoje atitinkamai tendencingais reportažais "Matomas ir nematomas Kaunas". Bolševikams užėjus bematant tapo žymiu "Tarybinių Rašytojų", o prie progos ir provokatorium prieš grodindžio veikėjus... 1941 m. pabėgo su bolševikais į Rusiją, buvo patekęs į kariuomenę, gavo ordiną, bet grįžęs į Lietuvą augstai neiškilo. Sako, girtas būdamas nelaikydavęs liežuviu už dantų ir apburnodavęs prieš ką nereikia.

Kompartija švenčia 50 metų jubiliejų (nuo 1903 įvykusio soc. dem. skilimo į bolševikus ir menševikus). Ta proga Vytauto Didžiojo muziejų (dabar vad. Kau- no kariniame-istoriniame muz.) atidaryta paroda, skirta Lietuvos kompartijos istorijai. Rodoma, kaip Rusijos vystėsi "Lietuvos revoliucinis judėjimas", koki būvę "Lietuvos tarybinės vyriausybės" tikslai 1918 metais ir kt.

Toki dalykai dabar užima Lietuvos nepriklausomybės paminklų vietą.

Rugpjūčio 2 dienos "Tiesos" vedamasis "Amžina neišardoma draugystė"... Tai 13 metų proga nuo anos rugpjūčio 3-sios, kada Lietuvą "priėmė" į... bolševikišką Rusiją. Draugystė — su kuo? Aišku, su "didžiąja rusų tauta"!

"Vadovaudamasi Lenino ir Stalino sukurta nacionaline politika"... rašo "Tiesa". Hm... Beria irgi vadovavosi ta politika, ir kas iš to išėjo?

Apie tą "stalininę nacionalinę politiką" buvo kalbėta dar prie Berijos. Tada Lietuvos kompartija pati save barė, kad negerai taja politika vadovavosi. Tada net iš pačios Maskvos pasigirdo balsai, jog rusiškas sovinizmas taip pat negeras, kaip ir kitoks sovinizmas. Mušėsi krūtine, kad nekreipė dėmesio į "nacionalinių kadry" Lietuvoje išauklėjimą. Ta proga ir keletas ruskių išlėkė iš augstų vietų Lietuvoje. Kažin, kaip dabar bus, kai Berija išvytas? Ar tai nebus bent kiek pakenkę "amžinai

neišardomai draugystei"? O gal vėl ją reikės atitaisinėti ir kvietis atgal "didžiosios rusų tautos" atstovus?

Berijos keikimo banga pradėję per visų įmonių, įstaigų ir partijos organų susirinkimus ir jo vardas jau išnyko iš apyvar- tos. Kaip nebūta! Bet lanksty- masis prieš "didžiąją rusų tau- tą" pasiliko. Pasiliko ir "stalininė tautybių politika", tik nežinia kuria prasme vykdoma. Apie "nacionalinių kadry" sustiprinimą irgi jau nebėra kalbos. Gal nebereikia... Juk Lietuvoje iš- augęs rusas Niunka pakilo į antrą vietą partijos hierarchi- joje, o į jo vietą įlipo Liaudis, bolševikiškai išauklėtas "janica- ras", pagal metriką "lietuvis"...

Radio klausytojai Lietuvoje turi gi žinoti, ką ir Maskvos "Pravda" rašo. Tad jos vedamųjų vertimus jie turi progos iš- klausyti greičiau, negu pati "Pravda" juos pasiekia. Turėjo būti šiočia tokia naujiena tiems, kurie turėjo kantrybės išlausyti, kad ilgame straipsnyje apie Kompartijos 50 metų sukaktį Stalino vardas paminėtas tik... vieną kartą! O ar seniai čia "Stalinas" visur buvo kartojamas dešimteriojai dažniau, negu poteriuose "Amen"! Taip praie- na žemiška garbė...

Vietoj "genialusis tėvas ir mokytojas" dabar "Pravda" sa- ko:

"Augščiausias partinio vado- vavimo principas — vadovavi- mo kolektyviškumas. Šiam prin- cipui prieštarauja, su juo nesu- derinamas, marksizmui-leniniz- mui svetimas a s m e n y b ė s k u l t a s. Reikia ryžtingai pašalinti propagandistinio darbo praktikoj heteisingą... asme- nybės vaidmenį istorijoje nu- švietimą. Atsimegam, kad asme- nybės kultas veda į partijos ir jos vadovaujančio vaidmens ma- žinimą. Asmenybės kultas netu- ri nieko bendra su marksistiniu- lenininio supratimu..."

Vadinasi, keliolika metų, ligi šių metų kovo 5 dienos, kasdien milijonus kartų buvo nusidedama marksizmui ir leninizmui. begar- binant Staliną...

Seniausias ir gražiausias ilius- trutas lietuviškos minties žur- nalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti slūcinamas dovanai.

6755 So. Western Ave. Chicago 36, Ill.

Kersteno Rezoliucijos tyrinėtojai

Liepos mėn. 4 d. Atstovų Bu- to pirmininkas (spykeris) Jo- seph W. Martin, Jr. paskelbė vardinį sąrašą komiteto, kuris tyrinės Pabaltijo valstybių pa- grobimą ir "inkorporavimą" į Sovietų Sąjungą. Kersteno Re- zoliucijoje 346 buvo numatyta, kad komitetas susidės iš 7 At- stovų Buto narių. Partijų va- dams susitarus, paskirti 4 re- publikonai ir 3 demokratai. Kaip jau panašiais atvejais priimta, Rezoliucijos autorius buvo pa- skirtas komiteto pirmininku.

KONGR. CHARLES J. KERSTEN

Respublikonas iš Milwaukee Wis. Gimęs 1902 m. Chicagoje. Baigęs Marquette Universiteto Teisės skyrių Milwaukee, Wis. Nuo 1928 m. užsiėmė advokato praktika. 1937-43 m. laikotar- pyje pirmasis Milwaukee County prokuroro (district attorney) pavaduotojas. Išstius metus (1925-26) praleido studijinėse kelionėse Europoje ir Artimuo- siuose Rytuose. Vedęs Miss Ma- ry Edith McKinnon ir augina du- kterį ir 4 sūnus. Pirmą kartą išrinktas į 80-jį Kongresą 1946 m. Šiame, 83-jame, Kongrese švietimo ir Darbo komiteto na- rys.

Atstovo Kersten vardas labai išpopuliarėjo, kai 1951 m. Kon- gresas vienbalsiai priėmė jo pa- teiktą Amendment to Mutual Security Act, kuriuo rezistenci- niams judėjimams už Geležinės Uždangos buvo paskirta 100 mi- lionų dolerių. Nuosirdus paver- gė tautų užtarėjas, komunizmo priešinys ir dabartinės Adminis- tracijos laisvinimo politikos ša- lininkas, kongr. Kersten yra au- torius kelių sumanymų Kongre- se, siekiančių sustiprinti kovą prieš komunizmo subversiją ir propagandą.

Kongr. Kersten lydėjo ALT delegaciją į Baltuosius Rūmus kovo mėn. 26 d. Su juo ALT Vykdomasis Komitetas ir ypa- čiai Informacijos Centras palaikė nuolatinį kontaktą po to, kai jis apsiėmė ALT sumanymą pa- teikti JAV Kongresui. Ne tik jo, bet ir jo šeimos narių, ypačiai ponios Kersten, asmenyse lietu- viai rado labai nuosirdžius drau- gus.

KONGR. ALVIN M. BENTLEY

Respublikonas iš Owosso, Mich., 8-jo distrikto. Gimė 1918 m. Baigęs Michigan universitetą 1940 m. Po papildomų specialiųjų studijų perėjo į diplomatinę tar- nybą ir išbuvo įvairiuose pos- tuose Washington'e ir užsieny iki 1950 m. Tarp ko kita, jis daugiau kaip 2 metus buvo Ame- rikos diplomatinio štabo narys už Geležinės Uždangos, Vengri- joje. Grįžęs į Ameriką, atsidėjo kovai prieš tarptautinio komu- nizmo pavojų, rašydamas straip- snius spaudai, kalbėdamas per radiją ir viešose susirinkimuose. Atstovų Buto plenumiui svar- stant Kersteno Rezoliuciją 346, pasakė gerą kalbą už jos pri- ėmimą. Šiame Kongrese jis yra Atstovų Buto Užsienio Reikalų komiteto narys.

KONGR. EDWARD J. BONIN

Respublikonas iš Hazleton, Pa., 11-jo distrikto. Gimė 1904 m. 4 metus išbuvo jūrų laivyne, pradėjo studijuoti, baigdamas Dickinson kalidžą 1933 m. ir Temple universiteto Teisės sky- rių 1937 m. Iki karo pradžios vertėsi advokatu. Grįžęs iš ka- ro tarnybos keleris metus buvo Luzerne County prokuroro pa- vaduotojas, o 1951-52 m. — Hazleton miesto burmistras. Iš- rinktas į Kongresą 1952 m. Na-

rys Pašto ir Civilinės Tarnybos ir Veteranų Reikalų komiteto. Aktyviai reiškiasi daugelyje fraternalinių, labdarybės ir tei- sininkų organizacijų. Labai ank- sti pradėjo remti Kersteno Re- zoliucijoje Kongresui pateiktą ALT sumanymą.

KONGR. FRED E. BUSLEY

Respublikonas iš Chicago, Ill., 3-jo distrikto. Gimęs 1895 m. Nuo 1930 m. buvo investicijų brokeris ir finansinis patarėjas. Lankė Illinois Technologijos In- stitutą ir Northwestern univer- sitetą. Tarnavo kariuomenėje pirmojo pasaulinio karo metu. Pirmą kartą išrinktas į 78-jį Kongresą 1942 m. Šiame Kon- grese jis yra Apropriacijų Ko- miteto narys. Nuo pat pradžių aktyviai rėmė Kersteno Rezo- liuciją.

KONGR. THOMAS J. DODD

Demokratas iš West Hartford, Conn., 1-jo distrikto. Gimęs 1907 m. Baigęs Yale universitetą Tei- sės skyrių. Dvejus metus išbu- vęs FBI tarnyboje kaip specia- lus agentas, buvo paskirtas Na- cionalinės Jaunimo Administra- cijos Connecticut valstybės di- rektorium. 1938-45 m. išbuvo Teisingumo Departamento žiny- boje valstybės gynėjo pavaduo- toju Conn. distrikte. Kaip tarp- tautinės teisės specialistas, 1945-46 m. Niurnbergo karo nusika- lėlių byloje buvo Apeliacijos ko- misijos vicepirmininkas, o vė- liau — vienas JAV prokurorų komisijos narių. Grįžęs į Ameri- ką, kurį laiką vertėsi advokato praktika, iki 1952 m., buvo iš- rinktas į Kongresą. Valstybės Operacijų komiteto narys.

Dalyvauja daugelyje tarptau- tinių ir nacionalinių teisės ko- misijų, teisininkų organizacijų, klubų ir t.t. Apdovanotas JAV Laisvės medaliu, Prezidento pa- gyrimu ir čekų Baltojo Liūto ordinu. Svarstant Kersteno Re- zoliuciją Atstovų Bute liepos mėn. 27 d., pasakė labai gerą kalbą.

KONGR. THADDEUS M. MACHROWICZ

Demokratas iš Detroit, Mich., 1-jo distrikto. Gimęs Lenkijoje 1899 m. Studijavo Chicago uni- versitete, baigė Detroito Teisės kalidžą 1924 m. Pirmojo karo metu tarnavo Amerikos kariuo- menėje Kanadoje ir Prancūzijo- je; leitenantas amerikiečių sava- norių armijoje Lenkijoje. 1919-21 m. narys Amerikos techniki- nių patarėjų komisijos prie Len- kijos vyriausybės ir karo kores- pondentas, dirbęs drauge su ži- nomu laikraštininku Fluoyd Gibbons. Kurį laiką vertėsis ad- vokato praktika ir užėmęs įvai- rias vietas municipalinėje ir va- lstybės administracijoje, 1942-50 m. buvo Hamtramck, Mich. mie- sto teisėjas, iki buvo išrinktas į 82-jį Kongresą. Šiame Kongre- se Viešųjų Darbų komiteto na- rys. Įėjo į Katyno žudynių tyri- nėjimo komitetą 1951-52 m.

Visą laiką aktyviai dalyvavo įvairiose teisininkų, veteranų ir tautinės Amerikos lenkų orga- nizacijose.

KONGR. RAY J. MADDEN

Demokratas iš Gary, Ind., 1-jo distrikto. Gimė 1892 m. Baigė Creighton universiteto Teisės skyrių Omaha, Nebr. 1913 m. 1916 m. išrinktas Omahos mie- sto teisėju. Dalyvavo pirmajame pasauliniame kare. Persikėlęs į Indianą, dirbo Gary miesto ad- ministracijoje kaip Lake Conty išdininkas iki 1942 m., kai buvo išrinktas į 78-jį Kongresą. Da-

Stalino įpėdiniai

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

Londono "Evening News" (kuris, matomai, turi gerus, dažnai pasitvirtinančius žinių šaltinius) korespondentas M. C. F. Melville praneša gan įdomius davinius apie tikruosius dirigen- tus Kremliuje. Tikroji jėga esanti kariškių triumvirato ran- kose, susidedančioje iš maršalų: G. K. Žukovo, A. M. Vasilenskio ir V. D. Sokolovskio. Jie visi yra žymūs Sovietų Sąjungos autori- tetai ir nuspėję generolai pra- eito karo metu, žinomi gerai ir kitapus geležinės uždangos.

Žinutė įdomi ir patikėtina. Nė- ra abejonės, kad kariuomenėje jie turi gerą vardą, taip pat augstųjų kariškių akyse, kurie žiūri į juos, kaip į tikrus hero- jus rusų tautos ir gerus patrio- tus, galinčius ir turinčius teisę diriguoti sovietų imperijos rei- kalus. Tai vis beišylančios nau- jos Rusijos aristokratijos bran- duolys. Atsisėdęs karo ministe- rijos pryšakyje partietis civilis Bulganas, be abejo, negali jiems prilygti.

Kad generolai mėgsta politi- kuoti, turime užtektinai pavyz- džių ir iš kitų kraštų. Kodėl tu- ri daryti išimtį ir bolševikiniai generolai, pajutę stiprų pagrindą po kojų ir tinkamą laiką? Tam ir patarėjų, turbūt, netrūk- sta!

Cia būdinga pastebėti, kad esamomis žiniomis tas maršalų triumviratas esąs geruose san- tykiuose su Molotovu. Atseit, pastarojo patarimai ir nuomo- nės, kaip senos gvardijos bol- ševiko, irgi vaidina nemažą vaid- menį toje vidaus kovoje dėl val- dzios. Molotovas nemėgo Berin- jos, turbūt nemėgsta Bulgano ir Malenkovo, kaip naujų "vys- kačkų" (išsišokėlių), kurie jį bandė nustumti į šalį. Nemėg- sta proteguojamų partinių iški- lėlių ir mašalų, panašiai, kaip kartais ir demokratinuosė rėži- muose, nenoriai užleidžiamos svarbesni valdžios postai jaunes- niems veikėjams.

Galima manyti, kad gudrus Molotovas, kaip aršus rusofilas, išnaudojo varžybų motyvą — atleidiu vadžių rusifikacijos li- nijoje Ukrainoje, Gruzijoje, iš dalies Pabaltijoje ir kitur, sutei- kiamą daugiau teisių vietos na- cionaliams komunistams, — kad sukeltų nepasitenkinimo audrą maršalų tarpe, jiems įkalbant, kad tuo yra griauinama rusiška sovietų imperija, tų pačių ma- šalų "žygiais" sukurta, kad vyk- doma porcelianija ir skatinamas "titoizmas"! Kadangi tie pa- tvarkymai išėjo iš pačio Berijos, nors tai galbūt buvo daroma su Malenkovo žinia ir pritarimu, jo likimas buvo užantspaudotas.

Jei šiandien Kremliuje tikrai diktuoja kariškiai, tai palengva mažėja partijos įtaka ir pats Malenkovas turi tik vykdyti įsa- kymus. Jo padėtis nepavydėtina. Armija, matyt, nori apsaugoti nuo panašių valymų, kaip kad buvo prieš 15 metų, kada buvo likviduota ištisa eilė žymių ka- riškių, kaip Tučachevskis, Put- na, Ubarevičius ir kiti.

Minėto karinio trikomo pry- šakyje, sakoma, esąs maršalas Žukovas. Bet, jei ir ne taip būtų, tai visvien jo nuomonė ten turi didelį svorį. Prisiminus, kad maršalas Žukovas buvo Stalino laikinai sulikviduotas du metus, kai Malenkovas buvo proteguo- jamas ir ruošiamas diktatoriaus

bartiniame Kongrese Taisyklių Komiteto narys. Katyno komite- to pirmininkas 1951-52 m.

Kersteno Rezoliucijos šalinin- kas. Rezoliuciją svarstant At- stovų Bute liepos mėn. 27 d. pasakė ypač gerą kalbą.

Nauji politiniai strategai, daugumos vadas Kongrese William F. Knowland (dešinė) ir veiklos pirmininkas Homer Ferguson, po vienbalsio išrinkimo Washingtonė.

Lietuvos pasiuntinybių padėtis (iš memorandumo)

Laisvojo pasaulio laikymasis res yra įgaliojasis ministeris Dr. F. Meieris.

Didžioji Britanija Sovietų įvykdytos Lietuvos aneksijos taip pat nepripažino. Tatai pir- miausia pasireiškia tuo, jog Lie- tuvos Pasiuntinybė Londone te- beina savo pareigas ir kad tos Pasiuntinybės išduotieji pasi- britų valdžios įstaigų pripažis- tami visiškai tinkamai.

Paryžiuje Lietuvos Pasiunti- nybės nariai turi diplomatinį statusą ir atlieka einamuosius reikalus, nors pati Lietuvos Pa- siuntinybė ir nėra vėl atidaryta. Prie Italijos vyriausybės Lie- tuvos Pasiuntinybės lig šiol dar- nebuvo galima atidaryti iš nau- jo.

Šveicarija, užmegzdama po ka- ro diplomatinis santykius su Sovietų Sąjunga, Lietuvos Pa- siuntinybės (taip pat Latvijos ir Estijos) veikimą sustabde. Lietuvos pasiuntinys Berne, Dr. J. Šaulys, vėliau mirė; tuo būdu Šveicarijoje yra tik neoficiali lietuvių atstovybė.

Ispanijoje ir Portugalijoje prieš karą Lietuvai atstovavo Lietuvos Pasiuntinybė Paryžiuje. Šiuo metu daroma žygijų tuo- se kraštuose, taip pat kai ku- riuose kituose, įsteigti diploma- tinės atstovybės.

Dėl Vokietijos valstybės tuo reikalu laikymosi tenka pasaky- ti, kad tuometinė Reicho Vy- riausybė Lietuvos Pasiuntinybę Berlyne jau 1940 m. rugpjūčio mėn., vykdydama slaptus vokie- čių-rusų susitarimus (1939 m. rugsėjo 28 d. ir rugpjūčio 23 d.), privertė savo veiklą sustabdyti. Pasiuntinybės rūmus vokiečių Užsienio Reikalų Ministerija perdavė Sovietams.

Karo su Sovietų Sąjunga pas- kelbimo dieną pasakytoje kal- boje Hitleris pareiškė, kad v. 1941 m. sausio 10-11 d. sutar- tys, kuriomis turėjo būti sank- cionuotas Lietuvos ir Sovietų Są- jungos įjungimas, Vokietijos va- lstybės niekada nebusios rati- fikutos ir todėl jos turi būti laikomos negaliojančiomis.

Tačiau, nepaisant šių Hitle- rio pareiškimų, Lietuvos Pasiun- tinybė nebuvo grąžintos jai pri- klausančios teisės ir nebuvo at- naujinti normalūs diplomatiniai santykiai.

Jau 1950 m. Vyriausiasis Lie- tuvos Išlaisvinimo Komitetas (VLIK) kreipėsi į V. Vokietijos Vyriausybę su memorandumu, kuriame yra išdėstyti lietuvių pažiūros į Lietuvos padėtį tarp- tautinės teisės atžvilgiu.

Iš V. Vokietijos Užsienio Rei- kalų Ministerijos gautas džiugi- nantis atsakymas, kuriuo užtik- rinama, kad bus plačiau "atsi- žvelgta į lietuvių išdėstytas pažiūras.

Bendroje išvadoje susidaro nuomonė, kad nusipelnę kariš- kiai gali šiandien bandyti imti sovietų imperijos vairą į savo rankas, nengrėdami jį patikėti asmenims, neturintiems reikia- mo autoriteto ir santūrumo, kad išvengtų neprotingų avantiūrų su vakarykščių demokratijomis. Jie gerai žino karinį potencialą tiek savo, tiek vakariečių, ir suprana- ta, kad persvara kolkas ne jų pusėje. Tačiau, kad iš jų tarpo iškiltų Napoleonas, sunku many- ti! Tik stebėjimui ateityje adi- dengs daugiau tų paslapčių!

Sveicarijos atstovų grupė prižiūrinti paliaubų vykdymą Korėjoje, jau atvyko į J.T. Stovyklą Korėjoje. Iš kairės: maj. Enrice Moor, pulk. Ernst Asper, kap. Kurt Meyer ir kap. Edward Roy.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIUS

TAFTO MIRTIES ATGARSIAI

Kiek Ohio gubernatoriui demokratui Lausche rūpės Eisenhower ir respublikonų administracijos pasisekimai, parodys ką jis paskirs senatorium Taft'o termino baigimui, kada atvės susijaudinimas dėl Taft'o mirties ir reikalai pradės nusistovėti. Naujai skirtas senatorius užims pareigas tik sausio 6, 1954, taigi skubėti nėra ko — pasakė Lausche. Lausche taip pat populiarus savo nuopelnais, kartais minimas demokratų kandidatų į senatorius, į prezidentus ir viceprezidentus. Neabejojama, kad jam svarbu žiūrėti ir savo partijos reikalus.

Iš Washingtono, po valstybinių Taft'o šermenų, prezidentas Eisenhower ir Lausche kartu skrido į gubernatorių suvažiavimą Seattle, Wash. Jiedu turėjo progos išsikalbėti. Kai kas jau spėlioja, kad esą Lausche nenorės pakenkti Eisenhower programai.

Šiaip gi, senatui susirinkus, visų šeiminku gali būti respublikonus pametęs Oregon senatorius Morse, kuris neigė Eisenhower nominavimą ir nuėjo agituoti už demokratą kandidatą. Kai respublikonai laimėjo, tas buvęs respublikonas atsirado visko užpakalyje. Respublikonai davė jam pačią paskutinę vietą senato komisijose, žodžiu tokią, kur jis neturi sprendžiamos galios. Dabar jis, pasidaro viso senato valdovas. Kerštingas ir be takto žmogus, jis stengsis tyčiomis viską respublikoniškai sugriauti. Kol Taft'o vietą užims rinktas senatorius, jeigu jis bus ir respublikonas, iki to laiko senate gali įvykti dar ir kitų permainingų, ir senatas gali iš respublikonų kontrolės išeiti.

TAFTO REIKSMĖ

Kongresas baigė savo pirmą sesiją ir išsiskirstė rugp. 4. Respublikonų daugumos kalbėtoju vadovavo išrinkto Kalifornijos senatorių Knowland, 45 m. vyrų, kurį pats Taft buvo paskyręs savo pavaduotoju išsidamas ligoninė. Knowland yra komunistų priešininkas, Tolimų Rytų politikoje nacionalistinės Kinijos palaikytojas.

Senatorius Taft Amerikos gyvenime buvo didelė figūra ir respublikonų vadovas. Žinovai sako, reikia grįžti toli atgal į istoriją, kad rastum kitą tokį asmenį, kaip Taft, kuris turėjo tokią didelę įtaką.

Partijos vadu paprastai skaitosi prezidentas. Eisenhower nebuvo partijos žmogus, stovėjo toliausia nuo partijos reikalų. Jei jis dabar imtųsi partijų vadovauti, kaip gal ir teks, partija gali tapti visai kas kita, negu iki šiol buvo nuo įsikūrimo 1854 m. Lincoln'o laikais. Kas imsis išlaikyti respublikonų tradicinę liniją, kada yra norinių nukrypimų daryti? Eisenhower neturi partijinio jausmo, ir jis prezidentas tik vieną terminą, kaip jis iki šiol yra apsisprendęs.

Valstybės gyvenime Taft turėjo tokią įtaką, kad juo kraštas rėmėsi ne tiek jo politinėmis nuomonėmis, kiek jo geromis, rimtomis budo savybėmis, jo tvirtu charakteriu, jo taktu, su manumu ir gilii dalykų permąstymu. Jis buvo neišsibalgiamas energijas valstybininkas, darbštus, ir nepakenčias jokių pamėgdžiojimų. Taft'o didžiausia ypatybė buvo jo vidaus savybės, kuriomis jis komandavo pasitikėjimą ir skaitymąsi su juo, nors jam ir nepavykdavo juos įtikinti.

Prezidentui Eisenhower buvo lengva paimti valstybės vairą, kada Taft užmiršęs savo pra-

laimejimo širdgėlą, pasidarė Eisenhowerio rėmėju. Washingtono reikalų žinovai sako, kad Eisenhower statė visą savo administracijos pasisekimą Taft'o atliekamam vaidmeniui, kokio iki šiol joks kitas senatorius nėra atlikęs. Senatoriui atiteko pareiga vadovauti prezidento partijai ir viskas ejo sklandžiai. Taip niekad pirmiau nebuvo darę. Taft buvo tarpininku tarp prezidento ir kongreso. Sakoma, kad praėjus, kada buvo kelis kartus panašiai bandoma, baigėsi valdžioje esančios partijos didžiausia nelaimė.

Gavus gerą pradžią, reikia tikėtis, ir toliau respublikonams turės eiti sklandžiai. Opozicija, be abejo, visais silpnėmis stengsis paversti savo kapitalu, ruošiantis 1954 metais kongresą paimti į savo kontrolę.

Kaip valstybės vyrui, kongresas nutarė suteikti Taft'ui augščiausią valstybinę pagarbą — jo palaikys pašarvojus Kapitoliaus salėje — rotundoje. Per kelias valandas praėjo apie 50,000 lankytojų. Paskutinėse ceremonijose dalyvavo prezidentas, augštieji valdininkai ir svetimų valstybių atstovai.

Kapitoliaus rotunda yra pats centras kapitoliaus pastato, išėjimas į skliautą virš 300 pėdų augščio; rotundos sienose išpiešta Amerikos istorijos žymiausių įvykių vaizdai; pačioje salėje yra eilės žymių vyrų biustų.

Taft palaidotas naujose Cincinatti kapinėse. Tose kapinėse jis buvo pirmutinis. Prie kapo nebuvo jokių ceremonijų. Bet laidojimo metu Cincinatti episkopas katedroje vyskupas atlaikė iškilmingas gedulo pamaldas. Jose dalyvavo didelė minia Taft'ų miesto piliečių.

PREZIDENTO BROLIS

Arthur Eisenhower, 60 metų amžiaus, savo mažu supratimu, bet augstu pasinešimu, plačia burna padarė savo išvadą apie komunistinę veiklą tyrinėjantį senatorių Joseph McCarthy. Kansas City bankininkas Eisenhower, mažai nusimanydamas apie komunizmo pavojų, ir mažai matyt krepdamas dėmesio į tai, ką komunistai jau iki šiol pasaulyje laimėjo, gal galvodamas, kad ir prie komunistų jis galėtų būti bankininku, senatorius McCarthy palygino Hitleriui. Jo manymu tas senatorius esąs didžiausio pavojus Amerikai. Jis naudojasi ispanų inkvizicijos laikų metodus žmonių tardymui. Tai tokias nesąmones skelbia tas prezidento brolis.

Rimti spaudos žmonės, dėję pastangų patirti kaip senatorius McCarthy savo tyrinėjimus vedė, praneša, kad tai labai sumanus, taktiškas, kantrus, šaltas žmogus. Laisvai, be jokių varžymų ir grėšinių apklausinėjas jo tardymams patekusius asmenis.

NESUTIKO SKOLAS DIDINTI

Kongresas baigęs šių metų po-

Aplankė amerikiečių jamboree

Liepos 17-24 dienomis Irvine Ranch, Kalifornijoje buvo didžiulė Boy Scouts of America jamboree. Šiame sąskrydyje dalyvavo 50,000 amerikiečių skautų bei svečių iš tolimųjų pasaulio kraštų. Mūsų skautai atskirai vienetu šiam sąskrydyje nedalyvavo. Tačiau liepos 18 d. šių skautų aplankė trys liet. skautų vadovai — LSB dvasios vardas sktn. kun. J. Vaišnys, S. J., Los Angeles vietininkas pasktn. V. Pažiūra ir pasktn. Pr. Pakalniškis. Jie įteikė mūsų skautų vardu menišką sveikinimo adresą, kuris buvo įskaitomas į jamboree svečių knygą. Skautų Seserijos vardu svečių knygą pasirašė pasktn. Budriūnaitis, o lietuvių tremtinių vardu — muz. Br. Budriūnas. Brolių atstovai turėjo nuosirdų pasikalbėjimą su B. S. A. užsienio skyr. vadovu Mr. McKinney, kuris pareiškė, kad mieliai lauks lietuvių skautų IV-je B. S. A. jamboree.

SKAUTAI VYČIAI VENECUELOJE

Caracas mieste yra "Geležinio Vilko" skautų vyčių draugovė, kurią sudaro du sk. vyčių būriai. Draugovės vadu išrinktas vyr. sktn. P. Nėniskis, o pavaduotoju — sk. vytis kun. A. Perkumas. Kun. A. Sabaliausko ir kun. A. Perkumo rūpesčiu lietuviškai nuo liepos 19 d. iki rugpjūčio 17 d. stovyklauja netoli Caracas, Saleziečių žemės ūkio mokykloje.

JŲ DARBŲ VEIDRODIS — "GAIRELĖ"

Ilgiausiai tremtyje gyvuojas "Aušros" sk. tuntas Diepholze ištvermingai leidžia savo nepe-

sėdį, atliko eilę naudingų dalykų, pravedė kaikiuriuos prezidento siūlymus ir projektus. Tačiau atsisakė išpildyti Eisenhower reikalavimą padidinti valstybės skolas dar \$15,000,000,000. Dabar valstybė turi 272 bilionus dolerių skolų.

Tos milžiniškos skolos yra paveldėtos iš 20 metų valdžiusios demokratų administracijos. Taigi su tokia baisia skola, norint skolą dar didinti 15 bilionų, respublikonams kol kas nelabai sekasi iš ankščiau atsiradusias spragas užlyginti. Skolos didinimas nepopuliarus ir jis nerado pritarimo.

Skelbiama, kad daroma visos galimybės valdžios išlaidas mažinti, tačiau sunkiai sekasi. Pav., tik Korėjos karo laikotarpiu U. S. turėjo išleisti virš 100 bilionų dolerių karo reikalams.

Eisenhower pėd pavidė buvusiam prezidentui Hoover daryti operaciją valstybės finansų ir ekonomijos srityje, įjieskant kelių į taupumą. Tas pats Hoover buvo pakviestas ir Trumano laikais padaryti taupumo rekomendacijas. Komisija buvo patiekusi planus, tačiau demokratai į tai nekreipė dėmesio.

LIETUVIŲ DIENOS

Iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsakytinai visiems. "Lietuvių Dienos" duoda kiekviename numeryje per 40 puslapių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos. "Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo. "Lietuvių Dienos" turi anglšką skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiejų kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams. "Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisijutus savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

riojodini, rotatorium spausdinama, laikraštį "GAIRELĖ". Užjūrus jau pasiekė septintasis "Gairelės" Nr. Jos turinys kas kart tobulėja, o skautai įgaudami daugiau patyrimo vis gražiau ją iliustruoja bei svariau spausdina. Pastarajame Nr. rašoma: "Jubiliejinės Skautiško Pažangumo Varžybos" — sktn. A. Venclauskas, "Birželio 14-jį" — kun. A. Paškevičius, "Mūsų Gimnazija" — Vasario 16 gimnazijos dir. A. Gustaitis, "Gabi-jai" — Skaut. Vytis, "Kelias Auklėjimo Klausimais" — vyr. mok. S. Antanaitis, "Motinai" — R. T. S. ir t. t. Apstu žinių jūrų skautams "Bangoms Ošiant" skyrelyje. Neužmirštamas ir sportas, nes Vasario 16 gimnazijos sportininkų tarpe gražiai pasireiškia ir skautai. Savo gerie-siems rėmėjams Vokietijoje ir plačiajame pasaulyje "Gairelė" ir "Aušros" tuntas reiskia nuosirdžias padėkas. Iš tunto gražaus veikimo yra net 7 pusl. kronikinių žinių.

CHICAGIETĖS SKAUTES STOVYKLAUJA

Chicagietės skautės liepos mėn. Niagaros Jubiliejinėje Stovykloje puikiai atstovavusios savo "Aušros Vartų" tuntą, rugpjūčio 8 d. išvyko stovyklauti į Lakeside, Wisconsin. Jos, kaip ir ankščiau skautai, stovyklauja Pr. Basčio vasarvietėje. Jų tikslas — pailsėti gražioje gamtoje bei lietuviškoje skautiškoje nuotaukoje, pritaikyti gyvenime skautavimo žinias ir jas pagilinti. Ypač mažoms skautukėms duodama proga pačioms manytis gamtoje, be didesnės vyresniųjų pagalbos. Stovyklai vadovauja tūntininkė sktn. E. Strikienė.

TEN PLEVESUOJA MOSŲ TRISPALVĖ

Bostono jaun. skautų "Nerining" draugovės draugininkė vyresn. skitn. Vida KAROSAITE šią vasarą dirba kaip instruktore amerikiečių skautų stovykloje — Camp Maria Pratt, prie Torrington, Conn. Ji rašo, kad ten ji talkininkauja programų vadovei. Šioje stovykloje nuolat stovyklauja 60 skautų, kurios yra suskirstytos pagal amžių į tris draugoves. Iš miesto dulkų ir triukšmo ištrūkusios šio krašto dukros gauna arčiau susipažinti su manymsi gamtoje. Kas dieną jos pačios gamtiniai valgi primityvios salygose ant laužų. Kas savaitę apie tris dienas išskyla po apylinkes kilnojamos palapinių stovyklose. V. Karosaitė savo žiniomis bei patyrimu daug padeda amerikonukėms, jas pamoko pionierijos dalykų, praveda užsiėmimus bei egzaminuoja. Ji rašo, kad šioje stovykloje sutikusi daug trečiosios kartos lietuvių, kurios jau nebekalba lietuviškai. Mūsų Vidai tenka padėka, kad ji toms mergaitėms savo pasakojimuose atkūrė nuostabių jų protėvių krašto vaizdus. Jos visos dabar nori su motutėmis aplankyti gražiąją Lietuvą.

Camp Maria Pratt stovykloje kas rytą pakeliamas mūsų trispalvė greta šio krašto žvaigždėsios ir tarptautinės skautų vėliavų.

Bostono neringietės sveikina savo draugininkę taip gražiai garsinančią Tėvynę tarp amerikiečių skautų ir nekantriai laukia ją pargrįžtant rugpjūčio 19 d. namo, kad paskui galėtų su ja vyksti stovyklauti Kirbynen.

Bostono birutietės, kėstutėnai ir lapinai ALTS-gos Bostono skyrusio piknike gražiai pravedė laukio programą, kurioje dalyvavo ir p. O. Ivaškienės tautinių šokių grupė.

Vyresn. sktn. dr. V. K. Čepas ir vyresn. skitn. V. Strolia šią vasarą dirba Bostono amerikiečių vasaros stovykloje — Loon Pond, prie Middleboro, Mass.

Liepos 31 d. sktn. prof. Ig. Končius savo artimųjų ir skautų tarpe gražiai atšventė gimtadienį ir vardadienį.

Bostono birutietės, kėstutėnai ir lapinai ALTS-gos Bostono skyrusio piknike gražiai pravedė laukio programą, kurioje dalyvavo ir p. O. Ivaškienės tautinių šokių grupė.

Vyresn. sktn. dr. V. K. Čepas ir vyresn. skitn. V. Strolia šią vasarą dirba Bostono amerikiečių vasaros stovykloje — Loon Pond, prie Middleboro, Mass.

"Baltijos" vietininkai su visu

Prisipažįsta ūkine netvarka

Žmogus laisvajame pasaulyje nelaužo sau galvos, kur kokią prekę gauti. Nueina jis į krautuves, kurios kimšte prikimštos įvairiausių prekių, pasirenka kas reikia ir nusiperka. O jei nenori ar negali iš karto visų pinigų sumokėti, gali gauti išsimokėtinai. Prekėms gauti nereikia nei iš namų išeiti, jas pristato į namus pagal užsakymus. Vakarų pasaulyje prekės pirkėjų įieško, o ne pirkėjas prekių. Normaliam, tvarkingame ūkyje taip ir turi būti.

Kol Lietuva buvo laisva, nepriklausoma, ir Lietuvoje prekių netrūko. Visi žinome, kaip tada buvo. O sovietinės okupacijos metais nuo 1944 metų ligi dabar kaip yra? Vis dėlto įdomus faktas, kad per devynis metus bolševikinės valdžios Lietuvoje, ir karui seniai jau pasibaigus, tarybinis ūkis Lietuvoje taip pat nenormaliai veikia, kaip visos Sovietų Sąjungos ūkis per išties 35 metus.

Kaip labai sovietinė valdžia nemoka ūkio tvarkyti, matosi iš pačios tarybinės spaudos prispažinimų. Štai "Tiesos" 128-me numeryje skaitome, kad "pažeidė gamybos planus odos ir avalynės pramonės įmonės... Pirmajame ketvirtyje ir balandžio mėnesyje "Inkaro" kombinatas liko skolingas vartotojams 55,000 porų pavasario vasaros asortimento avalynės, kuri turi didelę vartotojų paklausą. Vietoje to buvo pagaminta neužplanuotos 42,3 tūkstančio porų guminių avalynės, kuri šiuo metu negali būti realizuojama. Dėl žemos produkcijos kokybės ir asortimentinių užduočių neįvykdymo kombinatas turi didelių nuostolių... Ne mažiau nuostoliai pasidarė ir dėl broko. Dar juokingiau esą "Elnio" kombinatas, kur "vis dar tebegaminami uždari rudeninės avalynės fasoni, kurie dabar neturi reikiamos paklausos". Iš tikrųjų keistas tai kraštas, kur pavasariui ir vasarai atėjus tebegaminama rudens ir žiemos avalynė. Arba vėl: "Elnio" kombinatas valkams ir paaugliams nepagamines nė vienos poros batų, o turėjo būti pagaminta tūkstančiai porų. Bet už tai kombinatas pagaminęs tokios spalvos batų, kurios niekas nenori pirkti. Spalva iš viso esanti nevienoda. Pris-

stropumu ruošiasi stovyklauti Kirbyneje. Visos stovyklautojos yra painformuotos raštu apie išvykimo laiką — VIII. 23 d. 10 val. nuo Bostono ALTS namų. Ta proga skautės prašo mieluosius bičiulius atvažiuoti su savo automobiliais ir jas nuvežti stovyklon. Bus stovyklaujama 2 savaites. Dėl didelio norinčių stovyklauti skaičiaus teks stovyklauti dviem grupėm — po savaitę. Tad antras transportas Kirbynen bus VIII. 29-30 dienomis. Rugpjūčio 12 d. 6 val. v. šaukiama priešstovyklinė informacinė sueiga.

Bostono "Senųjų Lapinų" būrelis neteko savo vieno nario — skitn. Romo Latvėno, kuris su tėvais išvyko vakaruosna. Lapinai savo mielajam broliui Romui buvo suprenę kuklias išleistuves ir palinkėjo gerai įsikurti naujoje vietoje.

Liepos 31 d. sktn. prof. Ig. Končius savo artimųjų ir skautų tarpe gražiai atšventė gimtadienį ir vardadienį.

Bostono birutietės, kėstutėnai ir lapinai ALTS-gos Bostono skyrusio piknike gražiai pravedė laukio programą, kurioje dalyvavo ir p. O. Ivaškienės tautinių šokių grupė.

Vyresn. sktn. dr. V. K. Čepas ir vyresn. skitn. V. Strolia šią vasarą dirba Bostono amerikiečių vasaros stovykloje — Loon Pond, prie Middleboro, Mass.

Liepos 31 d. sktn. prof. Ig. Končius savo artimųjų ir skautų tarpe gražiai atšventė gimtadienį ir vardadienį.

Bostono birutietės, kėstutėnai ir lapinai ALTS-gos Bostono skyrusio piknike gražiai pravedė laukio programą, kurioje dalyvavo ir p. O. Ivaškienės tautinių šokių grupė.

Vyresn. sktn. dr. V. K. Čepas ir vyresn. skitn. V. Strolia šią vasarą dirba Bostono amerikiečių vasaros stovykloje — Loon Pond, prie Middleboro, Mass.

pažįstama ir prie visos eilės kilnelužau sau galvos, kur kokią prekę gauti. Nueina jis į krautuves, kurios kimšte prikimštos įvairiausių prekių, pasirenka kas reikia ir nusiperka. O jei nenori ar negali iš karto visų pinigų sumokėti, gali gauti išsimokėtinai. Prekėms gauti nereikia nei iš namų išeiti, jas pristato į namus pagal užsakymus. Vakarų pasaulyje prekės pirkėjų įieško, o ne pirkėjas prekių. Normaliam, tvarkingame ūkyje taip ir turi būti.

Jau ko ko, o batų Lietuvoje galėtų ir netrūkti. Yra juk fabriku, yra dirbtuvių ir žaliavos. Ir vistiek gyventojai turi sunkumų apsirūpinti apavu. Bolševikinė netvarka matosi čia kiekviename žingsnyje. Tuo tarpu kai Lietuvos bolševikėliai giriasi savo nebūtais laimėjimais, ta pati tarybinė "Tiesa" 128-tame numeryje atvira prisipažįsta: "Į prekybos tinklą dar patenka tokia avalynė, kurios padai atsisiklijuoja, paviršius išbraižytas, nevienodo atspalvio ir pan." Ir visa tai pagal bolševikinį planą ir grafiką.

Ir kai akivaizdoje tos tarybinės avalynės gamybos su atsilikujančiais padais, išbraižytais paviršiais ir nevienoda spalva girdi Vilniaus radio pranešimus (iš liepos 20 d.) apie tai, kad Vilniaus odos fabriko laboratorijos darbuotojai, gamindami tuos modelius, viršija savo normas ir įsipareigojimus — taip ir negali suprasti, kas čia kaltas — modeliai, žaliava ar darbo organizacija. Bet greičiausiai čia bus labai pasitarnavusi pirmieji tarybinė prekyba, kuri Lietuvoje gaminama avalynę išveža į Maskoliją, kad ten burliškai savo vyžas galėtų pakeisti lietuviškais batais. Be reikalo tik "Tiesa" rūstauja, kad vasarą gaminami žiemos asortimentai, nes kol avalynę pasiekia "broliškas respublikas" ten bus jau ir sniegelis iškritęs, nes gi ir tarybinis transportas ne geriau veikia kaip "Tiesos" plakami "Inkaro" ir "Elnio" kombinatai.

Arba štai iš kitos branžos: Atėjo vasara, maudymosi sezonas. "Tiesa" skundžiasi, kad "Laimės" fabrikas iki šiol niekaip negali įsisiūbuoti ir pradėti gaminti maudymosi kostiumus. Galbūt tie kostiumai pasirodys tik tada, kai vandenys bus padengti ledu... Žinoma, nusimaudyti galima ir be kostiumo. Šiek tiek sunkiau yra išsiversti be avalynės, bet ir nuo šio buržuazinio papročio galima atrasti ir pamažu vėl grįžti prie tikrai proletariško apavo — šerpių ir vyžų.

Arba štai iš kitos branžos: Atėjo vasara, maudymosi sezonas. "Tiesa" skundžiasi, kad "Laimės" fabrikas iki šiol niekaip negali įsisiūbuoti ir pradėti gaminti maudymosi kostiumus. Galbūt tie kostiumai pasirodys tik tada, kai vandenys bus padengti ledu... Žinoma, nusimaudyti galima ir be kostiumo. Šiek tiek sunkiau yra išsiversti be avalynės, bet ir nuo šio buržuazinio papročio galima atrasti ir pamažu vėl grįžti prie tikrai proletariško apavo — šerpių ir vyžų.

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo

laukti nei metų, nei mėnesio

pabalgo!

"Society Plan"

jums padeda taupyti! Ateikit. Susipažinkit su 3 laipsnių planu, kaip sudaryti Jūsų taupymo sąskaitą, arba pareikalaukit raštu

Nemokamos Knygeles išsiškinančios apie šį asmenišką patarnavimą.

Nemokama vieta automobiliui pastatyti Jums esant banke, tuojau už namų, 127 Public Square. Federal Deposit Insurance Corp. narys.

GREETINGS and BEST WISHES To Our Many Friends and Patrons

SULLIVAN BROTHERS

PLUMBING & HEATING

ELECTRICAL SEWER CLEANING

14002 GLENSIDE AVE.

UL 1-4466

KARDINOLO MINDSZENTY BUDELĮ LIKIMAS

Kaip praneša vokiečių savaitraštis St. Heinrichsblatt, bemaž visus kardinolo Mindszenty budelius išliko tragiškas galas. Teisingumo Ministeris G. Desci, buvęs kardinolo tardymo metu policijos pareigūnas, kuris kvosdamas jį 82 valandas neleido jam nė atsisėsti, tapo 1953 m. kilusio antisemitinio judėjimo auka. Buvęs policijos viršininkas, pulkininkas G. Osko, mėgindamas bėgti į Austriją, buvo nušautas pasienyje. Kitas jo sėbras, pulkininkas Biedermann, buvo rastas negyvas policijos rūmų rūsyje.

Visi kiti slaptosios policijos nariai atsidūrė priverstinai Sovietuose — ne tik patys, bet ir jų šeimos.

Tik vienam — P. Figurai, pasisekė laimingai pabėgti į užsienį. L. Sulner, tariamojo laiško kardinolo į USA pasiuntinį autorius pasitraukė su savo žmona į Paryžių. Jis paskui prisipažino, kad tą laišką kardinolo vardu suklautojo.

Iš pareigūnų, kurie vaidino vaidmenį byloje, du buvo pakarti, o vienas nusižudė.

L. Rajk buvo pirmas, kuris 1946 m. pradėjo skleisti propagandą apie kardinolą Mindszenty nusikaltimą. Kadangi jam buvo paskui pristamas špionazas USA naudai, jis gavo galą kartuvėse. Tokia pat bausmė buvo paskirta J. Kadar, Rajko įpėdiniui, buvusiam 1948-1950 m. V. daus Reikalų Ministeriui. Jis davė policijai nurodymus, kokias priemones reikia vartoti, kad kvociant kardinolą, galima būtų pasiekti sėkmingų pasekų...

Z. Zold agitavo prieš būrą ir jos metu. Pajutęs, kad jam grėsia pavojus, nužudęs pirmą savo žmoną ir vaikus, pasidarė ir sau galą.

Kardinolo bylos eigoje J. Riesz buvo Teisingumo ministeris. Kaltinamas šnipinėjimu USA naudai, jis 1950 m. buvo suimtas. Sekančiais metais jis buvo rastas pasmaugtas kalėjimo kameroje, kurioje buvo laikomas. Jo žmonai teko Sibiras.

F. Donath, kurio uždavinys, Rakosini vadovaujant, buvo kelti triukšmą po visą kraštą prieš kardinolą. Dabar jis jau dirba... kasdamas Dunojaus - Judosios jūros perkaso.

Tą patį darbą atlieka ir J. Zipser, kardinolo sargybinis po bylos.

Jauna žurnalistė siųsdavė kardinolo bylos eigos korespondencijas USA laikraščiams ir jį vadino nacių ir žydų priešu. Ji nusižudė Budapešte. Paliktame laiške ji rašo: "Tat, ką dariau, buvo netiesa. Aš klausiau melagystės ir tikėjau ją. Dabar suprantu, kad už tat turiu užmokėti gyvybę."

Kaip atsimenu visi budeliai, kurie dalyvavo paskutinio Rusijos caro Nikolajaus II nužudyme Jekaterinbure, baigė paskui gyvenimą taip pat panašiu būdu.

Dr. J. Januškevičius

Clevelande ir apylinkėse

SKAUTAI BAIGĖ STOVYKLAUTI

Prie Hinkley ežero 9 dienas stovyklavę per 40 jaunesniųjų skautų ir skautų. Paskutines dvi dienas stovyklavę dar ir jūros skautai.

Nors oras ir nebuvo palankus, bet energingų vadovų dėka, stovykla praėjo labai gražiai ir daugumoje jaunus stovyklautojus daug ko gero išmoko.

Stovyklai vadovavo sktn. Bajoraitis, ūkio reikalus tvarkė psktn. V. Bacevičius. Talkininkavo visa eilė skautų vyresniųjų.

Stovyklos uždarymas įvyko rugpjūčio 8 d. Iškilmingos sueigos metu kalbėjo vyr. skaut. Šenbergas. Buvo pareikšta vadovams padėka už didelį rūpestingumą. Neringos tunto vardu sktn. Šenbergienė, Bajoraičiai ir Bacevičiai, stovyklą prisiminti, įteikė tautines vėliavas.

Po iškilmingos sueigos vyko laužas. Laužą pravedė sktn. K. Pažemėnas. Skautai turėjo progos parodyti savo gabumus. Stovyklos uždaryme ir lauke dalyvavo per 200 clevelandiečių, daugiausia skautų tėvų.

STOVYKLAVO SKAUTĖS AKADEMIKĖS

Tris dienas T. Neuros ūkyje stovyklavę ir skautės akademikės.

NEO-LITHUANAMS

Dėl susidėjusių aplinkybių, iš dalies pakeičiant pereinamą "Dirvos" numerįje buvusį skelbimą dėl sueigos, pranešame, kad sueiga įvyks 1953 m. rugpjūčio mėn. 14 d. (penktadienį) 7 val. 30 min. vakare, 7416 Linwood Ave. (J. Gaskos bute). Visi kolegų kviečiami atvykti.

Valdyba

V. ALSEIKA I VOKIETIJĄ

Dirvos bendradarbis, "Ar pažįsti šį kraštą?" rašinių autorius, 3 metus išgyvenęs Clevelande, rugpjūčio 20 d. iš Clevelando išvyksta. Numato trumpą laiką sustoti Bostone pas savo seserį — Dr. Alseikaite-Gimbūtiene ir po to vyksta į New Yorką ir vėliau į Vokietiją.

V. Alseika dirbs Vykdomojoje Taryboje informacijos darbu.

LIETUVIŲ DIENOS BELAUKIANT

Pirmoji Lietuvių Bendruomenės Lietuvių diena turi tapti didinga Clevelando lietuvių šventė — su pamaldomis, su rugsėjo 8 d. Tautos šventės paminėjimu, su menine programa, su įspūdingu lietuvių susibūrimu. Lietuvos vaizdų aidus "Tave svajojam, Tėvy šalie" atliks Čiurlionio ansamblis, Rūtos teatras, lituanistinės vokalės. Valandžiaus mokyklos tautinių šokių grupė ir kt. meninės pajėgos. Dirigentas muz. Alf. Mikulskis, pastatymas ir režisūra akt. P. Maželio, šokių vadovai Ald. Raulinaitienė ir L. Sagys, dekoratorius dail. K. Zilinskas.

Diena įvyks rugsėjo 13 d. Karėnų (buv. Šulcų) rezidencijoje prie Bedfordo. Pradžią 2 val., programa atliekama temstant. Įėjimas perkant laimėjimų (fantus jai aukoja Clevelando lietuviai biznieri ir kt.) bilietus. Veiks valgių bei gėrimų stalai, bus šokiai.

VENGRAI MENININKAI KONCERTUOJA LIETUVIAMS

Prieš kurį laiką LKF vadovybėje buvo kilusi mintis užmegzti meninį bendravimą su kitomis tautybėmis Clevelande: duoti progos lietuvių visuomenei pažinti iškilmingus kitų tautų menininkus, o greta to sudaryti sąlygas mūsų lietuvių menininkams pasireikšti prieš svetimačius klausytojus. Dabar toji mintis pradeda įgyvendinti.

Ateinantį sekmadienį, rugpjūčio 16 d. Dr. S. Tamošaičio rezidencijoje, 26001 Lake Shore Blvd., rengiamame L. Kultūros Fondo narių ir bičiulių tradiciniame vasaros pobūvyje, dalyvaudami kaip garbės svečiai, meninę programą atliks žymieji Clevelando vengrų kolonijos menininkai: J. Blahovic (smuikas), A. Schill (čello), S. Mazsy (piano) ir S. Węgling (vokalinis solistas).

LKF vadovybė tikisi, kad lietuviškoji visuomenės savo gausių dalyvavimų pagerbs svečius menininkus, reprezentuojančius šiaip jau kultūriškai stiprią Clevelando vengrų koloniją. Panašaus priėmimo galės laukti mūsų menininkai ateityje iš vengrų visuomenės.

Pobūvio pradžia 2 val. p. p. Meninė programa prasidės lygiai 4 val. p. p. Pobūvį kviečiami LKF nariai ir bičiuliai, apskritai — visi, kurie lankydavosi ir kituose LKF fondo rengimuose. Pobūvio metu veiks ir bufetas. (sk.)

VISI I ALT'o GEGUŽINĖ-PIKNIKĄ

Ir vėl visiems Clevelando lietuviams geriausia proga bendrai ir smagiai praleisti laiką tradicinėje metinėje ALT'o skyriaus gegužinėje-piknike.

Gegužinė bus 1953 m. rugpjūčio mėn. 30 d. Jaukiame Naujame Lietuvių Parapijos sode. Bus įdomi programa, smagūs šokiai, šaunūs bufetas. Pradžią 3 val.

Visiems iki pasimatymo gegužinėje.

ALT'o Clevelando Skyrius

LIETUVIŲ KLUBO PIKNIKE

buvo susirinkę apie 600 clevelandiečių. Klubui nariai nemokamai buvo vašinami alumi.

PARDUODAMAS NAMAS

East 94, netoli Superior, labai geras, dviejų šeimų namas. Naujas gaso šildymas.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

TEISININKŲ ISKYLA

Clevelando lietuviai teisininkai praėjusį sekmadienį turėjo iškilmingą gegužinę P. J. Žiūrio rezidencijoje. Be teisininkų dalyvavo ir šiaip svečių, teisininkų artimųjų. Skyriaus pirmininkas A. Gailiūsis, prisidėjusiems prie iškilios pasisekimo, nuoširdžiai padėkojo.

VIEŠĖJO KANADOJE

S. Mockus su šeima ir R. Ša-rauskaitė, tarnaujanti USA armijoje, dvi savaites viešėjo Kanadoje.

ATOSTOGAUJA KANADOJE

Dail. V. Raulinaitis, su šeima, atostogauja Kanadoje. Iš atostogų grįš rugpjūčio mėn. 17 d.

PADARĖ 4000 MYLIŲ

Dirvos skaitytojas J. Garla atostogas praleido keliaudamas Amerikoje ir Kanadoje. Padarė virš 4000 mylių kelio.

ATIDARĖ OFISĄ

Adv. Vincas J. Pfuferis atidarė savo ofisą 638 Society for Savings Bld. Šioj naujoj vietoj jį bus galima lengviau pasiekti.

REIKALINGAS SODININKAS

"Garden's Friend Co." reikalingas sodininkas. Atlyginimas pagal sugebėjimą — \$1.50-2.00 per valandą. Kreiptis: Z. Dautartas, 1489 East 66 St. Tel.: HE 1-5535

PARDUODAMI NAMAI

E. 87 gatvė. Geras 8 kambarių vienos šeimos namas. Gaso šildymas, didelis sklypas. Garazas. Kaina \$10500.

East 124 St., prie Superior, 2 šeimų, 5 ir 5 kambariai. Kaina \$12500.

H. J. Underwood, Broker
GA 1-6029

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS VYRUI

1319 E. 89 St., telef.: RA 1-9936. Galima su ir be užlaikymo. Skambinti ar pasikalbėti po 5 val. kasdien.

Patark ir kaimynui, kad prenumeruotų D I R V A

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistėj
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kurio laiką, bet kokios rūšies foto patarvims Jums. Modernūs portretai, vestuvės, šeimų, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS
Europinių žurnalų ir filmų fotografavimas, dabar CLEVELANDE.

Pirkit pas savus

Amžinai nerūdijančio plieno virimo puodus dabar galima užsisakyti ir išsimokėti. Mažas komplektas 4 dol. didelis 8 dol. mėnesiui. Be nuosimėjų.

VYTAUTAS PASAKARNIS
Cleveland Lustre Craft Co.
1219 East 61

Tel. EN 1-7770

Nemokamas demonstravimas. Priimami užsakymai.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

moteriškai su virtuvės naudojimui. Skambinti: RA 1-3706 bet kurio laiką.

LANKYKITE SAVO KLUBE.

Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave., klubo nariams ir svečiams penktadienį vakarais esti bulvinių blynų ir žuvies vakarienė ir šokiai su gera muzika poje.

ATPIGINTA "KNYGŲ LENTYNA"

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas atpigino jo leidžiamą bibliografinio biuletenio "Knygų Lentynos" prenumeratos kainą 1953 metams. Europos, Afrikos, P. Amerikos ir Australijos šalyse iki vieno (1) dolerio su persiuntimu. JAV-se ir Kanadoje prenumeratos kaina nepakeista: 1 dol. 50 c. metams. Pašto perlaides ir čekius adresuoti:

Lithuanian Bibliographic Service,
602 Harvey St.,
Danville, Ill., USA.

TUOJ ĮSIGYKITE

Balio Gaidžiūno knyga

VIENERI METAI IR VIENA SAVAITĖ

Šioje knygoje, prisiminimų forma, vaizduojami 1940 ir 1941 vergijos metai Lietuvoje.

Knyga 182 psl. Kaina 1.50 dol. Knyga gaunama: DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubas ir salė vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvų Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs renginiai.

Kviečia visus lietuvių savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park EX 1-0911
Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujajam lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

PARDUODAMAS NAMAS

Keturi miegamieji, vienos šeimos. Kreiptis: 1389 E. 95 St.

PARDUODAMAS NAMAS

Parduoda savininkas. Namas 5607 Linwood Ave. Naujai dekoruota ir dažyta. 4 kambariai žemai, 3 miegam. ir vonia augštai. Automatinis gaso šildymo ir vėsinimo pečius. Pilnas rusų. Sklypas 30x145 pėdų. Teirautis nuo 6 iki 9 val. vakarais. EX 1-4303. (32)

PARDUODAMAS NAMAS

Specialiai apsuksiam žmogui. E. 82 St. į šiaurę nuo Superior. Metinis įnašas \$540. Išnuomojamas antras augštas. Prašo \$11.000. Padarykit pasiūlymą. SW 1-9328. (32)

LIETUVIAI DAŽYTOJAI — DEKORATORIAI

menininko priežiūroje darbus atlieka greitai ir sąžiningai. Namų dažymą ir vidaus dekoravimą duoda metams išsimokėjimui.

Kreiptis telefonu: EX 1-4245

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas). Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

NAUJA REAL ESTATE ĮSTAIGA

Clevelando ir apylinkių lietuviams pranešama, kad atidaryta nauja, lietuvių vedama Real Estate įstaiga — 7032 Wade Park Avenue.

Kiekvienas gaus greitą ir teisingą patarimą. Todėl turintieji ką parduoti ar mainyti, rinktųjų namų ar ūkių pirkti, kreipkitės:

WADE PARK REALTY
7032 Wade Park Ave.
Tel. HE 2-2922

Namų telefonas: EV 1-1952
Savininkas A. Kazakevičius (36)

VISI BANKINIAI REIKALAI

Atsilankę Lietuvių Banke galite atlikti iš karto daug reikalų ir sutaupyti laiko.

Čia galite gauti paskolas pirkimui, pagerinimui ar namų taisymui, pirkti čekius, užsimokėti už gasą, elektrą ir kitokias sąskaitas, sigyti kelionių čekius. Čia galima pirkti JAV taupymo bonus.

Taupytojai už indėlius nuo liepos mėn. 1 d. gaus 2 1/2%.

Bankas baigtas remontuoti, padidintos patalpos ir labai patogus klientams.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

GERESNIŲ Namų Statytojai pasirenka MONCRIEF

ŠILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarimą įvairiuose apdraudimo-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTAH 1-4515
WM DEBBS PAINTING CO.
WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENDicott 1-1763

REMKIME SAVĄJĄ PRAMONĘ!

Lietuvių bravoro "Baltosios Meškos" alus, gaminamas vien tik iš miežių su importuotais bavariskais apyniais, gaunamas Clevelande.

REIKALAUKITE VISUR "BALTOSIOS MEŠKOS" ALAUS.

Dėl užsakymų prašoma skambinti telef.: EX 1-9587 arba GA 1-0503.

Urmo sandėlys — Crystal Distrib. Co., Inc., 3341 Superior Ave. (36)

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6244. Redaktorius Balyš GAIDŽIONAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

Dar apie pasikeitimus Lietuvoje

Kaikūnuose laikraščiuose jau pasirodė "Eltos" pranešimai apie Lietuvos dabartinių valdovų perstatinėjimą. Tie pranešimai paremti žiniomis iš "Tiesos" nr. 142, birželio 18 d.

Bet tie pat, remiantis liepos 18 d. Vilniaus radijo pranešimu, minimas neva naujas, Snieckaus vietą užėmęs partijos sekretorius "Mičiuka". Tas "Mičiuka" yra paprasčiausia klausos ar užsirašymo klaida. Kiti, kurie girdėjo tą pačią dieną iš Vilniaus rusų kalba perduotas žinias, aiškiai girdėjo, kad pranešimų apie Maskvoje įvykusį CK posėdį darė ir Beriją smarkiai koliojo kaip tik "partijos sekretorius Snieckus". Pagaliau, Snieckų mini ir "Pravda" savo pranešime apie Vilniuje įvykusį Lietuvos KP CK plenumą, kur dalyvavo ir partijos aktyvas, iš viso apie 1300 žmonių. Toks gausus susirinkimas, matyt, buvo sušauktas kaip tik tam, kad visi žymesnieji kompartijos pareigūnai tiesiog iš Snieckaus lūpų išgirstų, kas atsitiko Maskvoje (nes Snieckus liepos 10 d., matyt, buvo išauktas į Maskvą, kaip visos Sov. S-gos kompartijos CK narys, ir dalyvavo posėdyje, kur Berijos pasmerkimas buvo oficialiai priimtas).

Kalbamas "Eltos" pranešimas dar kartą patvirtina, kad K. Liaudis buvo paskirtas ne į Snieckaus vietą. Jeigu jo paskyrimas buvo paskelbtas dar birželio 18, tai jis buvo paskirtas birželio 15 ar 16, vadinasi dar gerokai prieš Berijos pašalinimą. Jis paskirtas tik trečiuoju sekretorium, o V. Niunka iš trečiojo sekretoriaus pakilo antroju, vadinasi, į V. Aronovo vietą. V. Aronovas, kaip ir buvo spėta, dingo, nors apie jo pašalinimą viešai nieko neskelbiama.

Iš to paskelbimo matyti, kad tuo pačiu metu, t. y. dar prieš Berijos pašalinimą, išnyko ir kiti du importuoti rusai, dideli pareigūnai, būtent, Gedvilio pirma pavaduotojas (kaip manoma, buvęs specialus Gedvilio politrukas) V. J. Pisariovas ir V. J. Reikalas. V. J. Reikalas (vyriausias čekistas) P. P. Kondakovas. Kas su jais atsitiko, irgi neskelbiama, bet skelbiama, kad Pisariovo vietoj atsirado M. Šumanskas, buvęs šiaulių apygardos partijos I sekretorius, o Kondakovo vietą užėmė J. Vildžiūnas, pastaruoju laiką buvęs Kauno Miesto Vykdomojo Komiteto pirmininkas.

Ten pat buvo paskelbta, kad kompartijos centro įstaigoje skyrių vedėjais irgi paskirti net šeši nauji žmonės:

F. Bieliauskas — partijos skyrių, komjaunimo ir profsąjungų skyriaus;

E. Ozarskis — pramonės ir transporto;

J. Smilgevičius — agitropo;

S. Juozapavičius — žemės ūkio,

S. Lazutka — mokslo ir kultūros;

J. Jurgaitis — administracinių ir prekybinių bei finansinių organų.

Kas buvo tų skyrių vedėjai iki to pakeitimo, nežinoma. Gali būti, kad tai buvo rusai.

Aišku, kad tie pakeitimai buvo padaryti dar Berijai tebe-

V. RASTENIS

esant valdžioje, tačiau ar tai buvo padaryta tikrai "pagal Berijos patvarkymus", tai yra tik spejiojimas.

Pažymėtina, kad daugumas naujų pareigūnų yra neseniai buvę žymūs pareigūnai panaikintose apygardose. Apygardos buvo oficialiai panaikintos gegužės 28 d. (nutarimas paskelbtas birželio 4), o birželio apie 15 jau įvyko nauji paskyrimai. Vadinasi, pakeitimai jau galėjo būti anksčiau suplanuoti (Latvijoje ir Estijoje panaši procedūra vyko keletą savaičių anksčiau).

Liepos 21 d. buvo paskelbtas nutarimas apie "Lietuvos vėliavos" pakeitimą. Kaikas iš mūsų širdžių tą bando aiškinti, kaip Maskvos "prisigerinimą" lietuviams, ypač, kad naujoji vėliavos esą duota kai kurių koncesijų netgi nepriklausomoms Lietuvos (arba Mažosios Lietuvos) spalvoms... Ir tai esą taip pat surišta su Berijos politika ar jo pašalinimu.

Toki samprotavimai tačiau neturi pagrindo. Šiek tiek skirtingų vėliavų suteikimo paskyrimams "respublikoms" politika pradėta bene pernai metais. Turbūt, tuo norima pabrėžti tų "respublikų" tariamas "suverenumas". Atskirus himnus tos "respublikos" (jų tarpe ir Lietuva) jau seniai turi.

Estijai nauja vėliava buvo duota prieš kelis mėnesius. Latvijai — porą mėnesių vėliau. Lietuvai — kaip ir daugumas vienodo pobūdžio pakeitimų, atėjo vėliausiai.

Kadangi "lietuviškoje" vėliavoje yra šalia raudonos dar žalia, baltą ir geltoną (auksinę) spalvą, tai, žinoma, galima kalbėti apie "koncesiją" nepriklausomoms Lietuvos vėliavai, tačiau reikia turėti galvą, kad tos pačios "respublikų" vėliavos yra vis tiek visos panašios, tik su mažais įvairumais, ir žalios spalvos atsiradimas "lietuviškoje" vėliavoje greičiausiai yra tik atsitiktinis.

Latvijos ir Estijos naujos vėliavos buvo duotos jau keletą

mėnesių anksčiau, nei Lietuvai — dar prieš Stalino mirtį. Viršutiniai du trečdaliai jų vėliavų irgi raudoni, su kiek skirtingai atžymėjais, bet iš esmės tais pačiais ženklais. O trečdalis abiejų kombinuotas iš mėlynos ir baltos spalvos (kiek skirtingai). Mėlyna spalva yra tikrojoje Estijos vėliavoje, bet Latvijos vėliavai toji spalva visai svetima.

Kodėl Lietuvoje vėliavos keitimas suvėlytas, nežinia. Tačiau visai nėra pagrindo jungti tą su pastaraisiais įvykiais.

Visai galimas dalykas, kad yra įvykę arba dabar vyksta dar kitokių pakeitimų. Tačiau tikslės žinios, jei ir ateina, tai dažniausiai užtruktus bent keletą savaičių. Tuo tarpu ten padėtis jau vėl gali būti pasikeitusi. Iš žinių nuotrupų kartais padaromos per toli siekiančios išvados. Todėl visada yra naudinga aiškiai skirti ir pažymėti, kas yra iš tikrų šaltinių žinoma, ir kas yra tik nepatvirtintas gandas ar spejiojimas.

JEI TAVO PINIGAI SUGADINTI...

Pasitaiko, kad popieriniai banknotai ir bonai (paskolos lankštai) būna apdeginami, suplėšomi ar kaip nors kitaip sugadinami. Tačiau tai nebūtinai reiškia jų savininkams nuostolį. Jungt. Amerikos Valstybių Iždas turi specialų skyrių, kurio žinovai šitokių banknotus ištyrinėja ir nustato jų buvusią vertę.

Asmuo, kuris turi kaip įrodytą 3/5 ar daugiau sudeginto ar suplėšto banknoto, visada gali gauti naują tos pačios vertės banknotą jei jis kreipsis į JAV-bių Iždą. Jei iš banknoto tėra likę 3/5 ar mažiau, savininkas gali gauti pusę banknoto vertės. Iš banknoto belikus vos 2/5 ar mažiau, jis nėra padengiamas kol neduodami tikri įrodymai, kad kita banknoto dalis buvo tikrai sunaikinta. Toks įrodymas yra afidevitas (pareiškimas) parašytas ir pasirašytas savininko, tvirtinantis, jog jis tikrai buvo šio banknoto savi-

ninkas ir smulkiai nusakantis banknoto sunaikinimo priežastis. Jei savininkas, pats negali prisiekti, kad kita banknoto dalis buvo tikrai sunaikinta, kitų asmenų parodymais ir pareiškimais banknoto vertė gali būti padengta.

Kiekvienas turįs apnaikintų banknotų privalo juos pateikti bankui arba pasiųsti registruotu laišku "To the Currency Redemption Division, United States Treasury Department, Washington, D. C. 25. Žinovams ištyrinėjus Jūsų banknotus ir pareiškimą, Departamentas čekių grąžins banknotų vertę.

Tas pats departamentas mai-
no apdėvėtas banknotus naujais. Nežiūrint, kad JAV-bių banknotai yra spausdinami ant stipriausio popieriaus, kokį tik popieriaus pramonė sugeba padaryti, jie susidėvi keliaudami iš rankų į rankas, krautuves ir bankus. Todėl Valstybės Iždas yra susitaręs su bankais, kad jie jam prisiųstų visus sudevėtus ir suplėšytus banknotus, už kuriuos jie gauna "brand new". Kiekvieną mėnesį bankai prisiunčia jų tūkstančius. Banknotai yra peržiūrimi, surašomi atitinkami protokolai ir tada jie sunaikinami. Dolerio banknoto amžiaus vidurkis yra devyni mėnesiai.

SUMIŠIMAS DEL POLITRUKŲ

Turimomis žiniomis tiek pavergtoje Lietuvoje, tiek visoje Sovietų Sąjungoje pastaruoju metu eina didelė politrukų medžioklė. Kai sunku atskirti atvejais išaiškinti, kuris iš jų buvo nuverstoj Berijos patikėtinis, tai kitiems visiems. Jie aiškinti, tardomi, areštuojami ir juos ištinka toks pat likimas, kaip ir tuos, kuriuos jie anksčiau įskudavo.

Politrukų skaičius ligi šiol buvo labai didelis. Apskaičiuojama, kad vien tik Lietuvoje valant armiją nuo politrukų bus suminta tūkstančiai asmenų, o visoje Sovietų Sąjungoje — šimtai tūkstančių.

Žinoma, galima manyti, kad atitinkamos bolševikų įstaigos vieton pašalintų politrukų stengsis armiją apkaisti naujais. Tačiau sumišimas dėl tos politrukų medžioklės Sovietų kariuomenėje šiuo metu yra toks didelis, kad armijos vadovybės yra labai susirūpinusios, kaip išlaikyti tvarką ir drausmę.

Ar jau
įstojai į
VILTIŠ
draugiją?

Vakarų Berlyno policija suima vieną komunistų agentų atėjusių trugdyti amerikiečių maisto dalinimą.

Vokietijos lietuviai

P. Zundės pranešimas suvažiavime

Danijos atstovas, p. Šliašinskas, važiudamas į suvažiavimą, sustojęs Luebecke ir aplankęs ten tremtinių stovyklą, pastebėjo jose nykią nuotaiką ir vargingas gyvenimo sąlygas. Tokioje atmosferoje, su mažais skirtumais, vyksta visų lietuvių gyvenimas Vokietijoje.

Apie 5000 lietuvių gyvena stovyklose, apie 3000 privačiai. Lietuvių išsiblaškymas po kraštą yra didelis. Vien pavienius lietuvius arba jų dar mažesnes grupes. Didensis susibūrimai yra Wehnene, Memmingene, Muenchene ir darbo bei sargybų kuopose. Sąlygos yra nevienodos, kaip nevienodi savo turtingumu ir kitomis sąlygomis ir patys Vokietijos kraštai. Yra, taip sakant, geri ir prasti kraštai. Lietuvių didesnieji susitelkimai yra, deja, kaip tik prastesniuose, vargingesniuose Schleswig-Holsteino, Zem. Saksonijos ir Bavarijos kraštuose, o visų mažiausia tokiam Nordrhein-Westfalijos krašte, kur darbo, pragyvenimo ir tremtinių traktavimo sąlygos yra visų geriausios.

Lietuvių perkėlimo į geresnius kraštus noras tebeegzistuoja. Tam buvo dėtos pastangos, iki šiol nedavusios vaisių. Atrodo, kad sąlygos lietuvių perkėlimui pagerės, nes vokiečių vyriausybė, su kuria lietuvių perkėlimo reikalais buvo daug kalbėtasi, numato lietuvius įjungti į pabėgėlių perkėlimo schemą. Toliau galvojama apie savų sodybų statybą, kas padėtų išspręsti ir perkėlimo problemą. Tokiais statybai savų lėšų daug nereikalaus, nes jos būtų paremtos žymiais vyriausybės kreditais, bet lietuvių tarpe, deja, neatsirado žmonių, kurie galėtų 1500 ar 2000 DM tam reikalui skirti.

Reikia pasakyti, kad vokiečių laikysena lietuvių tremtinių atžvilgiu yra palanki. Tremtinių teisės praktikoje įgyvendinamos, Vokietijos Krašto Valdybos padėtis šiame krašte yra kiek skirtinga nuo kitų kraštų centrinė lietuvių bendruomenės organų. Dar iš tų laikų, kai tremtinių būklė veikė ir ją reguliavo kariškos vyriausybės potvarkiai, išliko tam tikras skirtingas tautinių grupių traktavimas, praktikoje paremtas visdėlio lygavimu.

Krašto Valdyba stengiasi šitą statusą kiek galima ilgiau išlaikyti ir todėl nesukubėjo su bendruomenės įteisinimu, kuri tada įgautų tik kokios paprastos, eilinės draugijos pobūdį. Dėl eilės formalių priežasčių bendruomenė dabar registruojama. Registravimui statutas pateiktas laikantis esamų bendruomenės įstatų, juos

nekeičiant ir netaikant krašto sąlygoms. Toks statusas visuomenėje reikšmės atrodė priimtinas ir reikalaujamas tik kai kurios neesminės pataisos, kur statuto dėsniui nesiderina su veikiančiais įstatymais.

Didelė ir netikėta parama lietuvių veiklai ir vardu Vokietijoje atėjo iš vokiečių, grįžusių iš Lietuvos. Jie atsižėvė su savim geriausius prisiminimus apie Lietuvą ir lietuvių ir beveik nei vienas iš jų neliko mūsų kraštui nedėkingas. Išsiskleidę po visą kraštą, jie yra mūsų propagandos nešėjai. Šitas dėkingumo jausmas paskatino vokiečių rytų mokslininkų studijų būrelį, Goettinger Arbeitskreis, leidžiantį įvairius leidinius rytų problemomis, jų tarpe knygą "Žmoniškumo dokumentai", susitarus su Krašto Valdyba išleisti knygą su grįžusių iš Lietuvos vokiečių pasisakymais apie lietuvių gyvenimą, praeitį ir ateitį. Tai būtų lietuvių parodyto žmoniškumo ir suteiktos pagalbos dokumentų rinkinys, kuris dar labiau patarnautų lietuvių geram vardui. Ratelio atsisaukimas ir grįžusių vokiečių, prašant žinių ir pranešimų apie lietuvių parodytą gerą širdį ir tuo atsižyginant šiai draugingai kaimyninei tautai, yra dėtos daugelyje vokiečių laikraščių.

Didžiausias iš tiesioginių bendruomenės darbų yra švietimas. Kalbant apie švietimą, tenka pradėti nuo gimnazijos. Ji įkurta prieš 3 metus, kai emigracijos eigoje nebeliko lietuvių kolonijos su didesniu inteligentių pajėgų skaičiumi. Jau iš pat pradžių buvo aišku, kad jos išlaikymas ir jos reikalingumo pripažinimas turėjo būti visų lietuvių reikalas. Ir neapsiriktai. Sunki buvo gimnazijos raida tiek finansiniu atžvilgiu, tiek vaikų sutelkimo požiūriu, bet sąlygos visais atžvilgiais nuolat gerėjo ir dabar gimnazijoje mokosi 204 vaikai.

Sumanymas gimnazijai įsigyti savus namus išplaukė visų pirma iš būtinumo. Nors Diepholzo gimnazijos patalpų ir pačios vietovės sąlygos buvo sunkios ir galima buvo nusiskusti ir blogi klimato, ir nepatogiai geografiniai padėtimi bei patalpų trūkumais, bet su tais blogumais buvo apsiprasta, jie pakęsti. Svarbiausioji priežastis patiems lietuviams susirūpinti gimnazijos naują pastogę buvo grėsmė netekti dabartinių patalpų, kurios greitai laiku galėjo būti pareikalautos kariuomenės reikalam.

Šalia gimnazijos Vokietijoje veikia 16 vargo mokyklų su 18 mokytojų ir 304 vaikais. Tos vargo mokyklos yra lyg liuaniai-

tikos dalykų kursai. Jų mokytojai nėra tikri profesionalai, bet kviečiami ir patys einą dirbti mokytojo darbo vietai, kas iš viso gali nors kiek tam darbui atsižėvėti. Vargo mokyklų svarba jaučiama ir gimnazijoje, nes naujieji gimnazijos mokiniai didžiausia dalimi rekrutuojami kaip tik iš vargo mokyklų vaikų tarpo. Čia pramokę kiek lietuvių kalbos ir susidomėję lietuviųbe jie eina į lietuvių gimnaziją. Nors vargo mokykloms išlaikyti reikalingos nedidelės lėšos, bet ir jų telkimas yra svarbus. Vargo mokykloms reikalinga kiek atlyginti už patalpas, nors nedidelį atlyginimą duoti mokytojams; o svarbiausia vaikus aprūpinti pusryčiais, pienu ir bulkutėmis. Tas juos paskatina pavyzdingiau pamokas lankyti.

Reikia pasakyti, kad visur reikiama lietuviškojo prieauglio didėjimo tendencija. Charakteringa, kad per šiuos metus gimnazijoje paaugo 40 mokinių.

Lietuviškojo jaunimo vasaros stovyklų organizavimu ir pravedimu rūpinasi Sielovada ir Skautų Sąjunga. Dalyvauja stovyklose 200 iki 250 vaikų, kurių skaičius šiemet gali dar pakilti. Šiemet jas ypatingai remia BALFas. Vasaros stovyklos turėtų būti įvairių kraštų lietuviškojo jaunimo bendravimo tautinė prasmė. Vaiko galvosena toks stovyklavimas labai veikia. Naudinga būtų Vokietijos lietuviukams patekti į kito krašto, kitos atmosferos stovyklą, kaip, pavyzdžiui, Šveicarijoje.

Krašto Valdybos įsteigtoji leidykla tarnauja ne privatiems interesams, bet bendram lietuviųbės reikalui. Nežiūrima, materialinės naudos ir jos darbu stengiamasi pirmoje eilėje užpildyti esamas spragas. Todėl savo darbo pradžioje leidykla didžiausią dėmesį kreipė į leidinius vaikams. Reikia tikėtis, kad su laiku leidykla išlaikys patį materialiai ir gal duos pelno. Informacijos skyrius rūpinasi bendra ir propagandine informacija, paruošia medžiagą ir leidžia spaudai skiriamą biuletenį.

Inf.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudonai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudros kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Gen. Maxwell D. Taylor (kairėje) ir Armijos sekretorius Robert Stevens (dešinėje) kalbasi su gražintais iš komunistų belaisvės kariais apie jų išgyvenimus.